

SZÍNHÁZ

DRÁMAMELLÉKLET

1986

MÁJUS

FODOR GÉZA

Spiró György új drámája, sőt Új - drámája

„A drámai forma lényege: paradox, intellektualiter össze nem egyeztethető, egymással ellenkező követelmények érzéki egyesítése, érzéki szimbólumokban való feloldása” — írta a legnagyobb magyar művészetfilozófus. „Ez a paradoxia (...) a dráma minden részleté-ben megvan, és tulajdonképpen a szándékolt hatás és a rendelkezésre álló eszközök paradox aránytalanságából következik. A drámai forma nagy paradoxonja ezért 'a következők: a dráma tartalma az egész élet, egy teljes, tökéletes, magában zárt univerzum, ami az egész életet jelenti, ami maga az egész élet kell hogy legyen. Ezen univerzum ábrázolására való eszközei azonban térben és időben rendkívül korlátozottak. A drámának lehetőleg kis helyen, rövid időben, korlátozott számú személlyel kell egy egész világ illúzióját keltenie. És mind a két oldalról erős a hajlandóság: mi-nél kevesebb eszközt használni, és mégis minél többet magába foglalni. Ez a terjedelmi korlátozottság mind a történésnek, mind a benne szereplő emberek rajzának stilizálására kényszeríti a drámát; az élet gazdagságának érzéki ereje helyett — a mindig fogalmi, az elvontság felé hajló — általánosítás, a részletek elhagyása segítségével hathat csak. Ebből két paradoxon is következik. Stilizálásának természete mindig arra kényszeríti a drámát, hogy absztraktnak nézze az embereket és dialektikus formában konfliktusait, hatásának természete azonban (tömeghatás) csak a lehetőleg primitív, érzéki, közvetlenül ható szimbólumokat enged meg neki; anyagának természete pedig (élő emberek és ezek cselekedetei) szintén ellenszegül a stilizálás ezen elkerülhetetlenül szükséges irányának.” „A paradoxon lényege az, hogy élő, spontánul cselekvő emberek vannak beállítva a ridegen absztrakt keretbe. Az első pillanatra úgy látszik tehát, és nagyjából úgy is van, mintha a drámában az ember, a karakter kép-viselné az életet, a konkrét elemet, és abban a helyzet-ben, amelybe kerül és mindabban, ami vele megtörténik, nyilvánulna meg a dráma elvont eleme. Bizonyos, hogy a cselekmény (a legtágabb értelemben véve itt a szót) szimbolikus és konstruált; tehát lehetőleg egy-szerű, világos, átlátszó, csak arra való, hogy a dialektikusan formulázott világnézetet kifejezze. És — ezt, úgy hiszem, nem kell részletezni — az ember mindig pillanatnyi, irracionális, absztrakciókba beleilleszkedni nem tudó; sőt mert az élet illúzióját kell felkeltenie, nem is szabad, hogy bármilyen absztrakcióba belefér-jen. De másfelől még a legegységibben rajzolt ember-nek is a szerepe a drámában csak reprezentálás lehet; a drámai ember mindig típus. És mivel spontán tettek alkotják a cselekményt, ezt sem óvhatja meg a legel-vontabb előre elgondoltság sem a pillanatnyiságok számtalan véletlenségeitől. Az egyik szempontjából nézve a másik mindig irracionális lesz, csak az absztrakt és tipikus, ahonnan kiindulunk. Egy karakter-absztrakcióból kifelé nézve mindig csak véletlen lehet, hogy éppen ebben és nem egy másik cselekedetben vagy helyzetben nyilvánul meg, és az absztrakt cselekmény szempontjából véletlen tulajdonságokkal kell

tele lennie a legmerevebbre stilizált embernek is.” „A drámai forma lényege azonban itt is érzéki: a spontán hatásban elválaszthatatlan, s ismét csak utólagos analízisben szétbontható egységet teremt az elemek paradoxijából. Jellem és cselekmény elválaszthatatlan egymástól: a cselekmény a hős sorsa, és a hős mindig azonos sorsával, éppen sorsában válik igazán azzá, ami. Jellem és cselekmény egy, úgy, ahogy erő és anyag egy az érzékek számára, úgy, ahogy a tevő azonos tetteivel minden primitív érzésűnek (...).”

Nem ismerem olyan mai magyar drámaírókat, akinél annyira — s hasonlóan magas fokú tudatossággal és kísérletező szenvedéllyel — az absztraktnak és a konkrétnek ez a paradoxija volna a drámaírás középponti kérdése, mint Spirónál. Első alkotói korszakában — amelynek csúcspontját és innessó határát *Az Ikszek* című regényben látom (mely határ voltában ugyan-annyira kezdte egy új korszaknak, mint amennyire lezárása a régieknek), s amelynek a szerző által is vállalt drámáit *A békecsászár* (1982) című kötet adja — Spiró az áltörténelmi drámának, pontosabban a drámai formában koncipiált történetfilozófiai parabolának azt a jellegzetes műfaját művelte, amely századunk közepe óta igencsak benne van a levegőben, de amelynek ő maga egy eredetibb, mélyebb és főleg: mű-vészileg-színházigal izgalmasabb változatából merített ihletet, a Mickiewicz, Slowacki, Krasiński és Wyspiański által megteremtett mitologikus lengyel drámából-színházból. Spiró e korai áltörténelmi drámáinak, drámai formában koncipiált történetfilozófiai paraboláinak történelemfilozófiája nem túlságosan bonyolult; alaptétele és a darabokat szinte monomotematikussá tevő fő motívuma: a rossz a történelemben. De persze nem úgy, ahogy a gondolat Mandeville-től Goetheig és Hegelig klasszikus formában megérlelődött, hogy tudniillik a rossz az a forma, amelyben a történelmi fejlődés hajtóereje jelentkezik, mégpedig abban a kettős értelemben, hogy egyrészt minden új haladás szükségképpen mint szentségtörés lép fel, mint lázadás a régi, a halódó, de a szokástól szentesített állapotok ellen, és másrészt, hogy éppen az emberek gonosz szenvedélyei — a kapzsiság és uralomvágy — a történelmi fejlődés emeltyűi. Nem: Spirónál a rossz a történelemben nem egy nagyobb totalitás elemeként, nem egy fejlődésképen belül jelenik meg, hanem feltétlen hatalomként — maga bontakozik totalitássá, a történelemmé. Az embereket a legközvetlenebb és legnyersebb szükségletek-érdekek mozgatják, természeti erőként és erővel, egyenesvonalúan; a történelemben, a világban sem erkölcs nem létezik, sem egyáltalán pozitív értékek nem léteznek. Az emberek teljesen és tökéletesen mozgatottak, drámailag megjelenített mozgásuk és viszonyaik dinamikája jóformán csak abban áll, hogy egymásra licitálnak a rosszban.

Nem akarom én bírálni Spiró korai darabjainak történetfilozófiáját, bölcs intésnek tekintem, amit Szerb Antal mond Strindberggel kapcsolatban: „Nem azt akarjuk mondani, hogy az élet nem olyan, mint ahogy Strindberg látta — ki tudja, milyen az élet? Csak azt akarjuk mondani, hogy a művészet nem olyan, mint ahogy Strindberg csinálta.” Sőt — bárha úgy vélem is, hogy a történelem, a világ, az élet, az ember, meglehet: nem jobb, azért legalábbis bonyolultabb, mint ahogy Spiró e darabokban ábrázolta — a kétegy következő logikus lépése előtt sem akarok megállni; nem akarom azt mondani, hogy a művészet, esetünkben

csak a dráma nem olyan, mint ahogy Spiró első korszakában csinálta — ki tudja, milyen a dráma? Csak azt akarom mondani, hogy Spiró ezekben a darabokban a fent jellemzett paradoxáit, absztrakt és konkrét paradoxáit maximálisan problémává tette, viszont nem tudta érzéki-érzékletes módon feloldani. A darabok a mindig fogalmi, az elvontság felé hajló általánosítás segítségével hatnak, a kompozíció hangsúlya bennük világosan a cselekményen van, amely szimbolikus és konstruált, csak arra való, hogy a dialektikusan formulázott világnézetet kifejezze — dialektikus formában látott konfliktusokból álló, ridegen absztrakt keret. S ebbe a ridegen absztrakt keretbe absztraktnak nézett, bizonyos választásokat-döntéseket-reakciókat reprezentáló szereplők, képelté fokozott típusok, a lehető legmerevebbre stilizált emberek vannak beleállítva. Ezekben a darabokban semmi sem véletlen és irracionális, a cselekményt nem spontán tettek alkotják, ha-nem a dialektikusan formulázott világnézetet demonstráló-illusztáló gesztusok. Jellem és cselekmény — magában véve is, s az egyik szempontjából nézve a másik is — mindig absztrakt és tipikus. Ez nyilvánvalóan összefügg azzal, hogy a cselekmény nem a hős sorsa, és a hős nem azonos sorsával, nem sorsában válik igazán azzá, ami — mivelhogy a hősnek, micsoda *contradictio in adjecto* itt ez a hagyományos szóhasználat, mondjuk inkább azt: a figurának egyáltalán nincsen sorsa, lévén abszolút mértékben *mozgatót*, semmi sem az övé, a sajátja, amiben azzá vált volna, ami, s ami-ben felismerhetné önmagát.

Ha tömören akarjuk megfogalmazni, hogy mi az, ami a legkevésbé van jelen Spiró első drámáiról korszakának darabjaiban, alighanem azt kell mondanunk: az élet, s ezért az absztrakt és a konkrét paradoxáinak érzéki megoldása, érzéki szimbólumokban való feloldása. Ennek sok külső okát adhatjuk: a szerző intellektuális, sőt teoretikus alkatától kezdve moralista attitűdjét át egészen a szellemi fejlettségnek és az élet-tapasztalatok-életismeret hiányának fiatal írókra gyakran jellemző egyenlenségéig. S mindezekben van is igazság, de hiba volna, ha elfednék a műfaji okot. Ugyanis figyelmet érdemel, hogy Spiró *A békecsászár*t, a jellemzett drámatípus talán legeklektantsabb darabját 1981-ben, már *Az Ikszek* című regény után fejezte be, *Az Ikszek* pedig éppen ezeknek a korlátozó tényezőknek a nagyszabású legyőzését mutatja — abban aztán van élet, de mennyire hogy van. A darabok absztraktsága tehát nagymértékben a drámai formából következett, pontosabban abból a módból, ahogy Spiró e formát, e műnem sajátos teljesítőképeségét és hivatását felfogta és realizálni próbálta. De mintha 1981 után, *Az Ikszek* magaslatáról már inkább így tette volna fel a kérdést: be lehet-e hozni és hogyan lehet behozni ebbe a konstruált műfajba, amely átütőerejét éppen konstruált voltának köszönheti, az „életet”.

Spiró, aki korábban kijelentette: „engem nem érdekel a naturalizmus, nem érdekelték a mai étellel foglalkozó darabok”, 1981-ben egy „sültnaturalista”, sőt „sültújnaturalista” lakótelepdarabot írt Esti műsor címmel. Akkor ez írói műhelygyakorlatnak tűnt. Egy év múlva, 1982-ben *Az imposztor* speciális indítékból, Major Tamás jutalomjátékául íródott. Most, az 1983-as *A kert és az 1985-ös Csirkefej* felől visszatekintve Spiró pályáján új drámáiról korszak látszik kibontakozni, amelyben az *Esti műsor* egy új fejlődés kiindulópontjaként, a *kert és a Csirkefej* pedig problematikus vonásaival együtt is egyre ígéretesebb állomásként határozott vonalat definiál. *Az imposztor*, Spiró eddig leginkább „darabszerű darabja”, nem véletlenül maradt ki a sorból; úgy vélem, ez az egyetlen „kirándulás” ebben a drámai oeuvre-ben, megoldottságának az az alapja, hogy a szerző benne nem legsajátabb drámai problémáit vetette fel, hanem visszahűzódott a „jól megcsinált” és főleg: jól megcsinálható társadalmi színmű problematikájának dimenziójába. Maga Spiró eddig leginkább „darabszerű darabja” nem vélet ezt a művét: „... nem biztos, hogy a darab annyira jó, mint amennyire dicsérték. A játék arra épít, hogy van egy karizmatikus személyiség, adva van egy közösség-ben egy olyan színész, aki tényleges kisugárással rendelkezik, és neki kell játszani. Ha nem olyan színész ...

lehet, hogy ha jó idős színész játszaná, de nem olyan, aki körül legenda van már, akkor valószínűleg az elő-adás meg a darab sokkal gyengébbnek hatna. Ezt nagy személyiségnek kell játszania, akkor hat igazán.”

De mi hát Spiró alapkérdése a drámában, szerényebben fogalmazva: mi az a kérdés, amely utóbbi darabjaiból kiolvasható? A fenti megfogalmazás, hogy tudniillik be lehet-e hozni és hogyan lehet behozni ebbe a konstruált műfajba az „életet”, valójában két kérdést jelent, az absztrakt és konkrét paradoxáinak általános drámái problémája összekapcsolódik benne egy itt és most különösen nehéz kérdéssel: hogy a *mi* életünk, és hangsúlyozottan: *mindennapi* életünk tényeiből ki lehet-e növeszteni olyan drámát, amelynek tartalma *egzisztenciális értelemben* az egész élet, egy teljes, tökéletes, magában zárt univerzum, ami — ismét hangsúlyozom: egzisztenciális értelemben — az egész életet jelenti, maga az egész élet kell hogy legyen, amely nemcsak hogy formai zártága és intenzív teljessége révén egy egész világ illúzióját kelti, de kérdésfeltevésének *dimenziója* tekintetében tényleg fel is tud nőni egy egész világ lényeges problematikájához. Az *Esti műsorban* Spiró mintha azt akarta volna ki-próbálni és megmutatni, hogy milyen is a „virtigli” naturalizmus-újnaturalizmus, doktriner következetességgel tartóztatta meg magát attól, hogy megkísértesse a — novellái kivételével összes többi művének bizonyossága szerint — neki legfontosabb dimenziókat. A darab ennek következtében nem csupán a földhözragadságról szól, maga is földhözragadt. A kert viszont már világosan mutatja az újfajta kérdésfeltevést; a látszólag realista társadalmi dráma mitikus-apokaliptikus vízióba torkollik. A szándék, sőt szenvedélyes törekvés felfogható, ám a művészi kivitelezés nem meggyőző; a két létsík között nincs átjárás, a befejezés szervesen független a darabhoz. De ha a darabot nem is sikerül Spirónak felvinni odáig, hogy a záróvíziót megalapozza, az ábrázolás indulata olyan energiákról és ambíciókról árulkodik, amelyek „tűlnyomásnak” teszik ki a hagyományos társadalmi dráma dramaturgiai patternjeit. Az előbb azt mondtam *A kertről*: „látszólag realista társadalmi dráma”. Látszólag, mert Spiró a valóságosnak álcázott figurákban valójában szörnyetegeket és szenteket, fenevadakat és áldozatokat ábrázol, mitikus-mitológikus alakokat, ha úgy tetszik; archaikus bestiáriumot. A művészi szándék, ambíció akár termékeny is lehetne, de a megvalósítás ezúttal esztétikailag diszsonáns, mert nem sokértelmű, csak kétértelmű. A kudarc fő okát abban látom, hogy az írói indulat túlságosan közvetlenül célratoró, és nem teszi meg a *belső megértés kerülő* útját, amelyen feltárlhatnának és kibontakozhatnának magának az anyagnak a belső ellentmondásai, melyek feszültségei és mozgásai révén maga az anyag indulhatna meg a felfokozódás útján.

A Csirkefej élén mottó érzékelteti a drámáiról alap-problémáját, részlet József Attila válaszából arra a kérdésre, amelyet a Független Színpad intézett 1937-ben a magyar értelmiség kiemelkedő képviselőihez („Miért nem járok színházba?”) : „Mikor járnék szín-házba? III. Richard ezt kiáltja: »Országomat egy ló-ért!» Emellett igen nevetségesen hangzana, ha a mai szerző történetesen ezt adná egy hőse szájába: »Állásomat egy taxiért!» Nos, ha egy mai Shakespeare ki-találná, hogy egy ilyen felkiáltás hogyan ne váljék nevetségessé, de hogyan szorítsa el az ember szívét ...” Hogy Spirónak sikerült-e kitalálni ezt, az írott szöveg alapján nem tudom eldönteni. De a darab hozama bizonyosan több, mint a világos művészi kérdésfeltevés. Spiró pályáján a *Csirkefej* több vonatkozásban is előrelépés. Ez az első eset, hogy Spiró egy fontos szereplőjét — a Vénasszonyt — igazi belső megértéssel ábrázolja. (*Az imposztor* Boguslawskija esetében ez egyrészt *Az Ikszek* szerencsés öröksége, másrészt azért volt lehetséges, mert Spiró a regényhez képest jócskán beszűkítette a problémafelvetés körét.) Ez a figura nem az „átlátok rajtad” gesztusával van megírva, nem az írói racionalitás szerint működik, ellenkezőleg, lényeges reakciót, döntései egy irracionális „mezőben” játszódnak le, s az ábrázolás éppen ezt a területet próbálja nem annyira megfejteni, mint inkább érzékletessé tenni. Ennek jóval-

tából a Vénasszony Spiró egyetlen nem abszolút mérték-ben mozgatott figurája (Bogusławskitól természetesen megint eltekintve). Mivel nála nem hiánytalanul illeszkedő mechanizmus működik, itt fontos lépés történik a sors" visszanyerésének irányába, afelé, hogy jellem és cselekmény újra összeforrjon, a cselekmény a „hős” sorsa legyen, és a „hős” azonos legyen sorsával, éppen sorsában váljék igazán azzá, ami. Az ember visszahódításával van összefüggésben, hogy Spirónál — akinek írói világa mindaddig a transzcendencia hiányán-tagadásán alapult — először jelenik meg a transzcendencia, még-pedig mint vallásos szükséglet, mint emberi jelenség. A Vénasszony és a Tanár figurája analogikus-kontrasztos kompozícióval emeli ki a megoldatlan élet és a transzcendencia bensőséges-szerves összefüggését a vallásos szükségleten keresztül. És végül: a darab periférikus figurái, akiknek ábrázolásában nem érvényesül olyan fokon a belső megértés, mint a Vénasszonyéban, egy fontos vonatkozásban szintén magasabb rendűek a korábbi Spiró-darabok szereplőinél. József Attila említett válaszában van még egy lényeges passzusa: „Az előadott darabok ötlettelenség, unalmasak, más szóval nem tárják fel a kor valóságához kapcsolt formában az igazi szenvedélyeket.

SPIRÓ GYÖRGY

Csirkefej

Tragédia

Szereplők:

VÉNASSZONY
TANÁR
NŐ
APA
ANYA
SRÁC
HAVER
TÓRZS
KÖZEG
ELŐADÓNŐ
CSITRI
BAKFIS

Színhely: külvárosi belsőudvar. Szemben balra hosszú kocsibehajtó, annak mélyén ajtó. A kocsibehajtótól jobbra Vénasszony lakásajtaja. Jobbra garázs, elől Apa lakásajtaja. Balra Nő lakásajtaja, balra elől Tanár lakásajtaja. A színhely közepén poroló

ELSŐ JELENET

Délután. A porolón akasztott macska lóg. A kocsibehajtó mélyéről jön Vénasszony, kezében szatyor, vér csöpög belőle

VÉNASSZONY Cicamica, cicamica, macskuszka, kssz, kssz!
Gyere szépen, kssz, kssz! (Lakásajtaja előtt le-teszi a földre a szatyrot, táskájából kulcsot keres) Macskuszka, macskuszka, merre tekeregtél? (Kinyitja az ajtót, visszafordul) Gyere szépen, meghoztam a macskakaját! (Beviszi a szatyrot, kis szünet, kijön) Felolvadt a csirkefej — nem volt rendesen mélyhűtve — de még nem rohadt, macskuszka, megszagoltam, és nem zöld még — most legalább tíz napig nem kell a gazdinak elmenni (Kis csönd) Ha tudnád, mekkora sor állt — majdnem nem is jutott -- de éppen jutott még — imádkoztam végig, hogy jusson még — nagyon vitték, ilyen nagy zsákokban volt a csirkefej — hűszkilót is vittek — aszíttem, nem fog jutni — de jutott. Szerencsénk van, macskuszka, tudod? Csak ez a

Az úgynevezett irodalmi darabok sem mutatnak másra, mint arra, hogy az emberek ma sem mernek szembe-nézni indulataikkal.” Nos, a Csirkefejnek több szereplője is van, amelyik arról tanúskodik, hogy Spiró egyrészt szembe mer nézni azokkal az indulatokkal, amelyek a mindennapi életben körülöttünk kavarognak, másrészt először képes arra az igazi drámaírói teljesítményre, hogy ne saját indulatait közvetítse figuráival, hanem csakugyan az általa felidézett emberek szenvedélyeit és indulatait jelenítse meg. A Vénasszony mellett a Srác és az Apa nem csupán élesen körvonalazott vagy képlet-szerűen strukturált típus, hanem csakugyan élő ember, akinek indulatai vannak, hogy úgy mondjam: hőmér-séklete van.

A Csirkefej bizonyosan nem teljesen megoldott darab. De Spiró drámai oeuvre-jében most jelenik meg először az a tény, hogy az emberek bonyolultak, s a legmagasabb fokú drámaírói okossággal sem láthatók át teljesen. Hogy tehát a világ, az élet, meglehet: nem jobb, de mindenesetre bonyolultabb, mint a korábbi drámák mutatták. A Csirkefej nem éppen szerethető darab. De számomra a Spiró-dráma csak most, vele kezd izgalmassá válni.

hosszú út — és közben felolvad, folyik a vér — ez a hosszú út — pedig két nejlomba tettem — nézik a villamoson, folyik a vér — Na gyere szépen, adok belőle, ebből a frissből — aztán nekiállok, széttrancsirozom — berakom a mélyhűtőbe — hogy legyen neked finom csirkefejed — nincs is ilyen dolga senkinek, meg se érdemled — cicamica, kssz, kssz! (Elindul az udvarban, keresi a macskát) Nem is ettl reggel — hol a francba tekeregsz — biztos éhes vagy már — most az egészet beraktam a mosogatóba — adok belőle -- az-tán szétverem a baltával — mert belül fagyott — be-arakom a mélyhűtőbe — lesz finom macskapapi — elég lesz két hétre — de tizenkét napra biztos -- legalább tizenkét napra — jó dolga van a kis szórallatnak — hova lettél, cicamica? (Meglátja a porolón a macskát, csönd, artikulálatlanul felüvölt, áll, remegni kezd, oda-lép, remegő kézzel megfogja a madzagot, rángatja, le-tépi, ölbe kapja a döglött macskát, berohan, bentről még üvölt, majd elhal a hangja, csönd)

MÁSODIK JELENET

A kocsibehajtóból jön Srác és Haver. Srác Apa ajtajához megy, lenyomja a kilincset, rángatja, az ajtó nem nyílik

SRÁC Bazmeg.
HAVER Mi ? Nincs még?
SRÁC A rohadt életbe.
HAVER Nincs itthon, mi?

Srác dörömből, csönd

Nincs itt senki, mi?
SRÁC MÉR nincs itthon? Bazmeg. MÉR nem jön?
HAVER Korán van..
SRÁC De mér nincs itthon? Hazajövök, akkor mér nincs itthon? (Dörömből, rugdossa az ajtót)
HAVER MÉR nincs kulcsod.
SRÁC Honnan lenne ? Mi ? Hülye.
HAVER MÉR nem adtak?
SRÁC Mert nem adtak. Csába.
HAVER Nekem adott a fater.
SRÁC Jó van, bazmeg, neked adott. Leszarom, bazmeg.
HAVER MÉR nem adott neked a faterod.
SRÁC Csába. Kussolja má, bazmeg.
HAVER Na jó, akkor menjünk.
SRÁC Mi a francnak.
HAVER Most itt fogsz maj szobrozni, bazmeg? SRÁC Zavar, bazmeg?
HAVER Maj visszajövünk.
SRÁC Csába! Én elképzeltem! Hazaérek, itthon van, elképzeltem bent az egészet — jövök haza, és itt van

Apu — egy csomósor láttam, bazmeg, és jó volt — kurva jó volt, bazmeg — elképzelted, érted? Kimegyünk meccsre, sört iszunk, minden.
HAVER Ma nincs is meccs, bazmeg.
SRÁC Elképzelted, bazmeg, érted?
HAVER De ma sehol sincs meccs.
SRÁC Leszarom, bazmeg. Én elképzelted — egy csomósor — én mindenre emlékszek, bazmeg — mindenre — mér nincs itthon?
HAVER Maj visszajövünk.
SRÁC Úljél le a seggedre, bazmeg. Menjél a francba.
HAVER Most mi van? Most mi van? Mi a franc van? SRÁC Semmi, bazmeg. Hülye fasz.
HAVER MÉR, hát maj megjön.
SRÁC Fogjad be a pofádat, hülye.

Kis csönd, Haver leül

A többiek aludtak, bazmeg - én meg láttam, hogy jövök haza, és akkor má itt is voltam - és az volt, amit akartam — és ez volt — ez volt nekem külön — mindig tudtam ezt látni — ezt az udvart — horkolnak — nem lehet aludni — éjjel bejön az ügyeletes, hogy rejszol-e valaki. —

Haver vihog

Tilos rejszolni — de attól még van minden, bazmeg — mindig ég egy lámpa, hogy lásson az ügyeletes — ez nem mindenhol van — most nekem jó, alsó ágyon vagyok — nem süt a pofámba —
HAVER Én fölső ágyra mennék, ha már.
SRÁC Hát menjél, bazmeg.
HAVER Az a jobb, szerintem, a fölső ágy.
SRÁC Jó van, bazmeg, az a jobb. Te tudod. Agyazzál meg a fölső ágyon — lerugdálnak, ha az ágyukra állsz — én is lerúgom, aki az én ágyamra áll — ágyazzál még két perc alatt — mer jön az ügyeletes bazmeg, és ha nem elvágólag van, akkora frászt kapsz, hogy beszopod a protkót, bazmeg. Csak menjél a fölső ágyba.

Kis csönd

De nem ám, hogy te választod, bazmeg. Hogy te mondd meg, mit akarsz. Úgy pofán vágnak, hogy ki-hányod a dobhártyádat, bazmeg. Nem úgy van. Ha el-szakad, bazmeg, a cipőfűződ, hopp egy frász. Ebéd van, kilötykölöd a levest, hopp egy frász. És meglökik a könyöködet, bazmeg, amikor viszed a tálcát, meg a kanalat emeled — naná — és nem ám, hogy beköpöd őket, bazmeg, éjjel jön a pokróc, keresheted a vesédet reggelig.
HAVER Hu, bazmeg, kemény.
SRÁC Ellopják a reszelődet, bazmeg, bekenik zsírral — nem tudod ám, kicsoda — ök. Aztán te is kened, bazmeg, két hét múlva úgy kened, mint a kurva isten — és leokádják a ruhádat bazmeg — aztán te is holtpicsarészezen leokádod nekik — nem ám úgy van.
HAVER Mit kennek?
SRÁC A reszelőt, bazmeg. Micsodát! A töködet!
HAVER A reszelődet?
SRÁC Az övékét. Ilyen egy hülyét. Az övékét.
HAVER Ja.
SRÁC Mindegy, bazmeg, kinézel egy gyöngébbet, és azt baszogatod — ez kell — akkor befogadnak. Mer ha nem — akkor kibasznak veled. Mer ha te nem olyan vagy — hát nézheted, bazmeg — nézheted.
HAVER Azér jó lehet.
SRÁC Micsoda?
HAVER Hát ott.
SRÁC Kurva jó, bazmeg.
HAVER Az ott valami — mégis — valami, bazmeg — itt mi van? Ott mégis valami.
SRÁC Mindent lehet nekik, bazmeg. Mindent. Melózunk a gyárba, feketén, mi lopjuk az anyagot, bütyköljük nekik, amit eladnak — ez van, mi visszük ki azt is — mer ha nem, kicsinálnak — a kurva anyjukat — és megy a szöveg — legyünk hálásak — van ám szöveg, bazmeg — egy nagy család, ök a miazisten —

az izénk — hogy ök a szüleink, a nevelőink, minden — és örülünk, hogy luk van a seggünkön, érted, bazmeg.
HAVER MÉR, mindenhol szövegeinek — nekünk is — ez megy.
SRÁC És akkor nekem ez van — ez az udvar, bazmeg — egy csomósor láttam — ilyen, csak nagyobb volt — nem tom — de nagyobb volt minden, magasabb — csak Apu lenne itthon!
HAVER MÉR, mit akarsz tőle, mér, hát irt?
SRÁC Kussoljál, bazmeg, hülye.
HAVER MÉR, te mondtad, hogy nem is irt — te mondtad.
SRÁC Szájonváglok, bazmeg, aztán összevarrhatod bazmeg.
HAVER MÉR, mit akarsz a faterodtól — asse tudja, hol vagy.

Srác hirtelen pofonvágja Havert, az az arcához kap, bambán néz

Most mér? Most mér?
SRÁC Fogod má be.
Kis csönd

Hülye. Örüljé, hogy ennyit kaptá, bazmeg — mit pofázol — hülye. Ha benn lenné — akkor megtanulnád bazmeg — én még szóltam is — azok nem is szólnak bazmeg — piál a nevelő bazmeg — nem tudják ki-rügni mer kevés van — és nem ám hogy tudod, miér kapod — mert utál minden kölyköt — csak a lakásér van ott — mer adnak nekik lakást benn — és piál. Na.
— Ez mi?
HAVER Mi?
SRÁC (garázsra mutat) Ez mi a franc?
HAVER Hát garázs. Nem? Garázs.
SRÁC Hogyhogy garázs?
HAVER Hát az.
SRÁC Itt nem volt garázs ! Ez itt nem volt!
HAVER Nem tom, most van.
SRÁC MÉR van itt garázs?! Pont itt ? MÉR van?!

Kis csönd

HAVER Jó van, most itt fogunk szobrozni, bazmeg? Menjünk már el. Menjünk ki. A tэрre.
SRÁC MÉR, ott mi van, bazmeg? Mi? Mi van ott? HAVER Hát semmi — ülünk — nézünk — én ott ülök, nézek — hátha jön valaki -- szoktak jönni — te is jöttél most, nem? Nézem, ez olyan, mondom, majdnem olyan, bazmeg, jön közelebb, nézem, hát majdnem olyan. Mi ? És örültem, bazmeg, mit kell pofozkodni, örültem, bazmeg, hogy jössz. Hogy lesz akkor valami balhé. Végre lesz valami — sose szokott lenni semmi — csak ülök ott, nézek — mit kell akkor? Soha nem volt, hogy beköpjelek, soha — mér — volt?
SRÁC Mi volt? Micsoda?
HAVER MÉR, én emlékszek! Én mindenre emlékszek! Elvittek, itt maradtam, bazmeg, haver nélkül, asse tudtam, mér vittek el, és azóta semmi, jöttem, bazmeg, kérdeztem, senki se tudta, de attól én még emlékszek !
SRÁC Rég volt bazmeg. Én azóta — ez a nyolcadik intézet, bazmeg, nekem azóta — a nyolcadik bazmeg — nekem már jöhetnek — tudok én mindent — jöhet nekem akárki bazmeg — nehéz engem átverni bazmeg. Engem már nehéz. Én rögtön látom, kinek kell pitizni — és nekem is pitiznek bazmeg rögtön, én már kiszúrom. Voltak bazmeg hülye nevelők, szeretik a kölköket, bazmeg, nyalnakfálnak, cöcögnek, bazmeg, együtt éreznek, aztán kihúzzák a lábukat bazmeg, és nézheted. Én már nem dőlök be — az van, öregem — ami van, az van — hiába a nagy szöveg bazmeg — látom, még a keményebb nevelők is be vannak szarva apukám, és nem mernek ám akármit akárkivel — hát velem se lehet már mindent bazmeg.

Kis csönd

HAYER Hol a macska, az a kurva macska?

SRÁC Mi?

HAYER Lemászott bazmeg! (*Nevet*) Leugrott bazmeg, mi? A macska! (*Mutatja az elszakított madzagot*) SRÁC Leszedték.

HAYER Leszedte, mi? (*Nevet*) Odavolt, mi? Bazmeg. Biztos odavolt. Kár, hogy nem láttuk. A kurva macska. Hogy kalimpált! Meg akart karmolni, a dög. (*Nevet*) Rángott neki a négy lába. Hülye macska. Megnéztem volna, ahogy leszedi.

Srác az ajtóhoz megy, dörömböl

Mi van, közben megjött a faterod, vagy mi az isten? SRÁC MÉR nincs itt, a kurva életbe, egyszer jövök haza, mér nincs itt?!

HAYER Gyere már bazmeg, majd visszajövünk.

SRÁC MÉR lehet velem mindent? Az isten bassza meg! MÉR lehet velem mindent?!

HAYER Na gyere már bazmeg.

A kocsibehajtótól jön Nő, mindkét kezében szatyrok

SRÁC Csókolom.

NŐ Szervusz.

Leteszi a szatyrokat, keresi a kulcsát, kinyitja mind a két zárt, Srác és Haver nézi

(Visszafordul, Sráchoz) Mi az, te vagy az? Kis

szünet

Hazaengedtek?

SRÁC Haza.

NŐ Szépen megnőttél.

SRÁC Hát —

NŐ A nővéred nem jött?

SRÁC Nem tom.

NŐ Mért, ó hol van?

SRÁC Nem tom.

NŐ Mert őt se láttuk évek óta.

SRÁC Én se.

Kis szünet

NŐ És most már itt is maradsz?

SRÁC Nem — ez csak három nap — nem tetszik tudni, Apu hol van?

NŐ Nem. (*Felveszi a szatyrokat*) Hogy megnőttél. Ragadnak rád a csajok, mi? Hát igen.

SRÁC Csókolom.

Nő bemegy, becsukja az ajtót, kis csönd

HAYER Hu bazmeg.

SRÁC Mi van?

Nézik az ajtót

HAYER A csöcsei, mi? Bazmeg.

SRÁC A, vén csaj ez.

HAYER MÉR, nem is vén.

SRÁC Á, ez nem is jó nő. Ez?

HAYER Azér elég jó. MÉR, te nem vágnál be neki? Nem?

SRÁC Hát akkor bazd meg, bazmeg. Köszönni se mersz neki, bazmeg.

HAYER Mit köszönjek neki, bazmeg, sose köszöntem neki, nem is ismerem.

SRÁC Itt mászkálsz évek óta, hogyhogy nem ismered, bazmeg.

HAYER MÉR köszönjek neki? Mi? MÉR köszönjek? Le van szarva.

Kis csönd

Menjünk má a francba, most minek itt — Itt nin-csen semmi — maj visszajövünk — vagy menjé be hozzá és bazd meg — na gyere má bazmeg.

SRÁC A kurva életbe hogy nincs itt — mér nem úgy van ahogy kéne — soha semmi — a kurva életbe. HAYER Na gyere má bazmeg.

Mindketten el

HARMADIK JELENET

Kijön Vénasszony, sír. Tanár ajtajához megy, kopog

TANÁR (*háziköntösben, papucsban kijön az ajtaján, megáll, nézi*) Kezicsókolom.

Vénasszony hüppög

Valami baj van?

VÉNASSZONY Még meleg volt! Még meleg volt! — Ha csak tíz perccel hamarabb hazaérek — ha jön a villa-mos — Most én mihez kezdjek a napjaimmal?! (*Sír*)

Kis csönd

TANÁR Elnézést kérek —

VÉNASSZONY Jövök haza, Tanár úr — hozom neki a piacról — hozom neki a csirkefejet — fél órát álltam sorba — és nem jött a villamos — aszíttem, már nekem nem jut — álltak sorba — és vártam — és kiolvadt a csirkefej — nézték — akkor hazaérek, hívom, szólitom, nem jön — aszíttem, eltekergett — pedig nem is evett reggel — és akkor meglátom — meglátom — (zokog) ott lóg — felakasztották — a porlón

— minek van itt ez a poroló — minek van itt — a kicsi,

vékony nyakán — a nyakán — spárga a nyakán

— Tanár úr! — a vékony kis nyakán. (Zokog)

TANÁR Borzasztó.

Kis csönd

De legalább szép élete volt.

Vénasszony felzokog

Mindent meg tetszett érte tenni, ez a legfontosabb. Igen nehéz ilyenkor bármit is mondani. Nagyon szép cica volt, egészséges, kedves, csinos kis állat — én is igen kedveltem.

Vénasszony zokog

Én szundítottam, hogy még az óra előtt kipihenjem magam — nagyon sajnálom, hogy ilyesmi előfordul-hatott — elítélem — de hát most már nincs mit tenni.

Vénasszony zokog

De igen szép élete volt, ez a legfontosabb, egy macskának nem is lehetett volna szebb élete — mint ne-ki volt —, VÉNASSZONY Aljas — utolsó gyilkosok — mind — TANÁR Ne tessék haragudni, nekem fel kell készülnöm az órára — délelőtt őt órám volt — egyetlen lyukas órával — nagyon sajnálom —

Nő megjelenik az ajtóban, figyel

VÉNASSZONY Mennyit vártam — a csarnokban — az orvosnál — mennyit vártam, amikor beteg volt — fohászodtam érte — amikor bent tartották, vittem neki csirkefejet — és ha nem volt -- nem lehet mindig kapni — mer bedarálják — takarmánynak — amikor nem volt, májat vittem — marhamáját — mer disznómáját nem szabad — szereztem neki nyugati gyógyszert — amikor kellett — mer nekik ott bent nem volt — mennyit törődtem vele — szép fényes volt a szőre — vittem oltásra — és akkor meg-fogják — megfogják azt a kis állatot — megfogják --azt az ártatlan kis állatot — és felhúzzák — a nyakába spárga — felhúzzák — biztos engem hívott — amikor — és én nem voltam — nem segíthettem rajta — mit gondolhatott akkor — mit gondolhattott — (Zokog)

TANÁR Hát ha nem tetszett itthon lenni — el tetszett menni — éppen neki tetszett vásárolni --

VÉNASSZONY Pedig még reggel is — eszembe jutott — még lett volna neki két napra — nem kellett volna — éreztem — valami hang mondta, hogy van még neki két napra — hogy ne ma — akkor most is élne — de én nem hallgattam — a hangra

NŐ Megdöglött a macskája?

TANÁR Meg.

NŐ És mi volt, felakasztották?

TANÁR Úgy látszik. — Elnézést, hogy én csak így — *Vénasszony zokog, harákol*

Még rosszul lesz.

NŐ Hová húzták fel?

TANÁR Hát valahova — a porolóra. Elnézést, még nem vagyok felöltözve, (*Vénasszonyhoz*) Hozok valami nyugtatót — tetszik engem hallani?

NO Felhúzták a porolóra?

TANÁR (*Vénasszonyhoz*) Tessék rám figyelni. Ez így nem lesz jó, ki tetszik fulladni — ez megviseli a szívet — nem szabad ennyire —

NŐ Biztos a kölkök volt.

TANÁR Milyen kölkök'?

NŐ Hát ő — hazaengedték — az előbb találkoztam vele, jöttem haza — fél órát álltam sorba a közért-ben — fél voltam pakolva — jövök be — egy nagy-darab srác — hát ő az —

TANÁR Tessék szíves lenni megnyugodni egy kicsit — Hoznék valami nyugtatót, ha meg tetszik engedni — NŐ Erre a porolóra? Ide? Ez volt?

TANÁR (*Vénasszonyhoz*) Kérem szépen, tessék rám figyelni — VÉNASSZONY Mocskos banda — utolsó gyilkosok — az egész fajtájuk —

TANÁR Kérem szépen —

NŐ Biztos ő volt — jövök haza — fel voltam pakolva — egyszerre látom, hogy itt ögyelegnek — ő meg a haverja — fel se ismertem, de aztán eszembe jutott, hogy mióta nem láttam — nem is tudom, mióta — jó régen — nagyon megnőtt, de azért ő volt amikor nyitottam az ajtót, akkor jutott eszembe, hogy kerül ide — amikor intézetbe van — biztos megszökött.

TANÁR Itt folyton mászkálnak, mindenféle idegenek. NO Nem tudom, nem mászkál itt senki.

TANÁR Itt mindenféle férfiak szoktak mászkálni. NŐ Nem tudom, én nem szoktam látni senkit. VÉNASSZONY Egy védtelen kis állatot — egy kis ál-

latot — hogy lehet ilyet — ezek így születtek — nem is emberek —

TANÁR Kérem szépen, ne tessék így beszélni, nem szabad, hogy ilyen indulatok támadjanak az emberben, az teljességgel helytelen.

VÉNASSZONY Nekem maga nem mondja meg, micsináljak!

TANÁR Bocsánatot kérek, talán nem -VÉNASSZONY Nekem maga nem mondja meg, hiába

tanult ember, mégse mondja meg! Maga nem fogja nekem megmondani, hogy én mit érzek!

TANÁR Kérem, én távolról sem erről — Én csak annyit bátorkodom megjegyezni, hogy gyilkosnak nevezni — mindenkit — egy macska miatt — bár igen kedves állat volt — az mégsem helyénvaló.

VÉNASSZONY Meggyilkolni, egy védtelen kis állatot — azt lehet?! Az egyetlen lény volt — az egyetlen. (Zokog)

NŐ Nem kell bántani. Minek bántja?!

TANÁR Én nem bántam. A macskát se bántottam, kérem.

Igen kedves állat volt. És igen sajnálatos, hogy — nagyon sajnálom, de mégis —

Vénasszony zokog

NŐ Maga látta? Lógott? Fel volt akasztva?

TANÁR Nem láttam, kérem.

Vénasszony zokog

Nagyon sajnálom, én, úgy látszik, nem tehetek sem-mit — Ha nyugtató kell neki, tessék szíves lenni szólni — nekem föl kell készülnöm az órára. (Be-megy a lakásába, becsukja az ajtót)

VÉNASSZONY Ez is itt — csak azt tudja mondani, hogy nem kell — mit nem kell? Nem kell! Lett volna az övé — most micsinálna? Micsinálna?

NO Én nem is merek sötétedés után hazajönni — de hogy jöjjenek én folyton taxin? — Hol keresek én annyit? — Cipelem haza a munkát, de annyit nem lehet keresni — borzasztó alakok mászkálnak —

VÉNASSZONY Mit pofázik bele? Mindenbe belepofáznak. Mer egy tanult ember? Attól még nem kell belepofázni!

NŐ Az ember mást se csinál, csak fél —

VÉNASSZONY Mi az, hogy nyugtató — állok sorba a csarnokba — a piacon — tülekednek, lökdösődnek — én ott állok, hogy hozzák neki valamit — erre meg-jövök, itt lóg felakasztva, és akkor még én vegyek be nyugtatót! Semmi részvét nincs az emberekben! Semmi!

NŐ A nyakánál volt felkötve? És úgy lógott?

VÉNASSZONY Mi?

NŐ A macska. A cicus. Fel volt kötve?

Vénasszony sír

Most hol van? Ott van bent? Bent van'?

Vénasszony mutatja, zokog

Rondán néz ki? — a szeme — ki van neki guvadva?

Vénasszony zokog

Tessék elásni. Minél gyorsabban. Nem jó, hogy ott van — elkezd rohadni — el kell ásni.

VÉNASSZONY Anyyira jó cica volt — lehetett vele — beszélgetni lehetett — ha inni akart, bemászott a kádba — nem is mászott bele, csak elindult arra — a kád felé — és akkor már tudta, hogy én ebből tudom — és először megköszönte az ételt — ha éhes volt, akkor is — odajött, dörgölődött — és csak az-tán esett neki — akkor is, ha nagyon éhes volt. — és hogy meg tudott sértődni — ült a falnak fordulva

— akár fél napig is — és nem állt velem szóba akkor — és hálás tudott lenni — hálás — ahogy senki

— annyi évig éltünk együtt — tizenkét évig — tizenkét évig — és ebből kilencet csak övele — kilen-cet — odamászott az ágyba — oda a lábamhoz — befészkelte magát — és aludt — és olyan, olyan — olyan bizalom volt benne — igen, bizalom — ha mélyen aludt, a hátára feküdt — az egyik kezével eltakarta a szemét — mint egy gyerek — ott feküdt védtelenül, mer tudta, hogy bennem meg lehet bízni

— soha nem bántottam — soha senki — egy ilyen kis állatot — és erre most — és erre most —

Sír. Csönd

NŐ Igen — jó, hogy a néninek volt macskája — talán egy macska — az jó.

Csőnd. A kocsibejáróból jön Apa

APA Csókolom. (*Az ajtajához megy, keresi a kulcsát*) NŐ

Nézze meg, micsinált a kölke, nézze meg! APA Mi?

NŐ Teljesen ki van borulva, nézze meg!

Apa a Vénasszonyra néz, bámul

A maga hülye kölke ! A magáé ! Arról beszéllek! APA Mi?

NŐ Felakasztotta a macskáját! Ide, a porolóra! Felkötötte! A fia, igen, a fia! Még jó, hogy csak egy macskát! Még jó!

APA Hol van macska? Mit akar? Hol a fiam? Mi? Mit akar? Már megint mit akarnak? Mi az istent akar-nak már megint?

NŐ Nem látja, hogy sír?

APA Mi? Sír. És?

NO Hát én nem is csodálom. Én nem csodálom. Persze, hogy ez lett a kölkeből, egy szadista állat, az lett.

APA Most mi kell? Mi az isten kell? A kurva isten

haragja kell? Hol a fiam, mi? Hát hol van? Intézetbe van, nem? Hát nem ott van? Mit akar? Mi a kurva istent akar? Mindig hazudoznak. Összevissza. Mindig. De most mit akarnak? Nem ő vitette el? Mi? Nem ő? Nem volt elég? MÉR, nem keresek? Keresek, vagy nem keresek? Én dolgozok. Nem dolgozok? Mi kell még, mi? Micsináltam én? Kivel? Milyen macska? Mit akarnak folyton! Micsinállok én? Nem csinállok semmit! A rohadt életbe már!

NŐ A maga fia megölte a macskáját, érti? Megölte.

APA Jól tette. Nagyon jól tette. Nincs is itt! MÉR, itt van? Már mióta nincs itt! Hol van? Itt van? *(Kinyitja a lakásajtóját, kitárja)* Itt van? Igen? Tessék megnézni, ha itt van. Hát hol van? Tessék idejönni. Maga. Jöjjön ide, nézze meg. Mi? Hol van? Jöjjön ide a vénasszony is. Nézze meg. Hol van? Mi? A kurva életbe?

TANÁR *(kilép az ajtaján, ingben, zakóban van, de még nyakkendő nélkül, papucsban)* Kérem szépen, ha lehetséges, ne üvöltödjön. Nagyon kérem.

APA Hogy ne üvöltösek? Folyton baszogatnak! Folyton engem baszogatnak! MÉR? Mi? Maga tanult ember, az istenit, mondja meg, micsináltam én?

TANÁR Kérem szépen, legyen szíves, ne üvöltödjön. Így nem tudok dolgozni. *(Visszamegy, becsukja az ajtót)* APA

Azér, mer ő tanult ember? Azér kell? Mindig engem? Mit ártottam neki? Egy hülye. Egy barom.

Hiába tanult ember. Ő is csak itt lakik. Egy fasz.

(Bemegy, bevágja az ajtót)

NŐ Ha nekem egyszer lesz pénzem, én elmegyek innét a franchba. MÉR kell nekem itt élnem?

Vénasszony csöndesen sír

Tessék már abbahagyni. Tessék bemenni — tessék elásni valahova — jó? Tessék bemenni. Úgy. Tessék vigyázni. És tessék elásni — minél hamarabb — el kell ásni.

Vénasszony bemegy, Nő becsukja az ajtaját, a garázs-ajtóhoz megy, megvizsgálja a lakatot, aztán bemegy a lakásába, becsukja az ajtót

NEGYPEDIK JELENET

A kocsibejáróból jön két rendőr, megállnak, körülnéz-nek

TÖRZS Kurva hosszú ez a kocsibejáró.

KÖZEG Ja.

TÖRZS Ez olyan régi ízé. Amikor még lovaskocsik jártak.

KÖZEG Ja.

Csőnd

TÖRZS Az ilyenbe be tudnak jönni. Este. Mer sötét. Úgyhogy bejönnek.

KÖZEG Ja.

Kis csőnd

TÖRZS Nappal nem érdekes, mer nappal van. Csak este. Mer villany nem szokott lenni. Az nincs. Kurva sötét.

KÖZEG Ja.

Kis csőnd

TÖRZS Ha éjjel bejössz — a hátad vesd az egyik fal-nak — érted?

KÖZEG Melyiknek?

TÖRZS Mi?

KÖZEG Melyik falnak?

TÖRZS Falnak?

KÖZEG Hát van: itt — meg van: ott. Fal.

TÖRZS Mindegy, bazmeg, az egyiknek. Nem mindegy? Az egyiknek. Hogy ne jöhessenek hátulról. Érted. És úgy menjél. Lassan.

KÖZEG Ja.

TÖRZS De nem muszáj bejönni. Látod — kurva sötét.

És hagyod a franchba.

KÖZEG Ja.

TÖRZS Bemész a kocsmába — bemész — bementek — mindig ketten vagy — bemész — nem csinász sem-mit. Úgyis félnek téled, bazmeg. Bent vagy, aztán ki-mész. Érted. Piát ne fogadj el — mindig akarnak itatni — hogy ez meg az — haverkodnak — mer fél-nek. Érted. Te nem mutatod bazmeg, hogy be vagy szarva. Mer félnek. Ha igazoltatsz, akkor másokat. Érted. Akik nincsenek ott folyton.

KÖZEG Honnan tudom?

TÖRZS Mi?

KÖZEG Hát hogy nincsenek ott.

TÖRZS Kicsodák?

KÖZEG Hát akik nincsenek ott folyton. Honnan tudom, hogy nincsenek ott folyton?

TÖRZS Mert te ott vagy folyton, és látod, hogy kik vannak ott folyton.

KÖZEG Ja.

Csőnd

Itt micsinálunk?

TÖRZS Itt vagyunk bazmeg. Nem kell csinálni sem-mit.

KÖZEG Ja.

TÖRZS Körülnézünk, mer ez a körzetünk, ez itt, ez is, hadd lássanak, és elmegyünk.

KÖZEG Nem is lát senki.

TÖRZS Mer nincsenek itt. Vagy bent vannak. Körül-nézünk, és elmegyünk.

Csőnd

KÖZEG És most micsinálunk?

TÖRZS Itt vagyunk. Ez a munka bazmeg.

Csőnd

KÖZEG Jé, egy poroló.

TÖRZS Ja.

KÖZEG Volt nálunk poroló.

TÖRZS Volt?

KÖZEG Ja. Ez olyan.

TÖRZS Hát, poroló.

Csőnd

KÖZEG Nem is tudom, hova lett.

TÖRZS Micsoda?

KÖZEG Hát a poroló. Ottan nálunk. A micsodámnál. A mostohaanyámnál. Még az elsónél. Ilyen volt nálunk. De aztán nem volt. Nem is tudom, mikor — nem is figyeltem — csak úgy elvitték — de mikor?

Csőnd. Kijön Apa

APA Szevasztok.

TÖRZS Szevasz.

APA Ki vagyok bukva, bazmeg. Folyton valami. TÖRZS

MÉR, mi van?

APA Jövök haza — jó szar melóm volt — mindig ez van — nem lehet befogni se — rohangálok a két gép között — szar a tokmányom — akkor jövök a buszon — állati tömeg, minden — és akkor jövök haza — és nekem esnek — üvöltenek — asse tudom, mi bajuk — mindig csak engem baszogatnak — mindig ez van — a kurva anyjukat.

TÖRZS Ja.

APA Nincs is itt — már mióta — mer elvitték mind a kettőt — nővére is volt neki, azt is — és rámfogják bazmeg — teljesen ki vagyok bukva. Nem isztok?

TÖRZS Most nem lehet.

APA Egy kicsit, na.

TÖRZS Nem lehet.

APA Jó van, azér még lehet.

TÖRZS Most nem.

APA Komolyan mondom — ezt így nem — hogy a franchba lehet kibírni — csába — jövök haza és akkor ez van. Tényleg nem isztok? Házi.

TÖRZS Kősz, nem.

APA Érted, jövök haza — elegendő volt már kurvára — és akkor ez. Nem elég nekem, hogy ugyse, soha — és akkor ez is.

Kijön Vénasszony, fején fekete kendő, ölében a döglött macska, megáll középen, nézik

VÉNASSZONY Nem tudom — el kell ásni. (Áll) Csönd

KÖZEG Macska. Meg van döglöve.

TÖRZS Meg.

VÉNASSZONY Nem tudom — én nem is — még meleg volt — most el kell ásni — nem tudom — (Csönd. Vénasszony leteszi a macskát, áll, aztán be-megy a lakásba)

APA Ezt fogja rám bazmeg. A macskáját.

TÖRZS Mi?

APA Hogy a kölköm — amikor nincs is idehaza — már mióta. Vén kurva.

VÉNASSZONY (kijön ásóval) El kell temetni. (Körül-néz)

APA Ide nem. Ez kert — itt nem fognak dögök rohadni — itt nem.

Vénasszony ránéz. Csönd

Olyan nincs — hogy ide dögöket — aztán majd jön-nek a legyek.

VÉNASSZONY Aszonták, el kell temetni — most hova?

Csőnd

TÖRZS Szerintem nem tudom, de el lehet.

APA Kaparja el — nekem nyolc — csak ne ide — ez az én kertem.

TÖRZS MÉR, ez nemcsak a tied — ez egy közös belső udvar.

APA Nem érdekel — hozzon engedélyt — a tanácstól — mittudomén.

Vénasszony áll, sír

TÖRZS Na, ugorjál, ássál neki. KÖZEG Na, mama, adja ide, majd én. VÉNASSZONY Nem! Menjen innét! Menjen innét!

Közeg vállat von. Csönd. Vénasszony ásni kezd. Nő megjelenik az ajtóban, nézi. Vénasszony ás, nézik. Vén-asszony megfogja a macskát, magához öleli, megsimogatja, megsókolja, berakja a gödörbe

KÖZEG Koporsó nincs? (Nevet)

Vénasszony ránéz, aztán kezével a gödörbe söpri a földet. Nézik. Vénasszony térdelve a tenyerével egyengeti a földet, térdel, csönd

(Halkabban) Ez imádkozik?

TÖRZS Kuss.

Vénasszony térdel, talán imádkozik, feláll, bemegy a lakásába

APA Hát ez bolond — nem? — ez teljesen bolond — sirat egy szar macskát — ez hülye.

TÖRZS (Közeghez) Nem kell pofázni. Gyászol, bazmeg. Van olyan.

KÖZEG Jó, én —

TÖRZS Te emberekkel foglalkozol, bazmeg, ez a legszarabb. Ezér kapod a nagyobb lövét, úgyhogy tudjál kussolni.

VÉNASSZONY (kijön, kezében a szatyor, amiből csöpög a vér) Micsináljak ezzel? Most ezzel micsináljak? (A sírhoz megy, megáll) Két hétre — két hétre elég — sorba álltam — cipeltem haza — nem jött a villamos — micsináljak most vele? Benn a tálkája — a konyhába — a mosogató előtt — az ő kis tálkája — (Berohan)

KÖZEG Ez mi?

TÖRZS Hát a kajája vagy mi.

VÉNASSZONY (kijön, kezében műanyag tálka) Ez volt 'a tálkája — most micsináljak vele —

Csőnd

Nézem — a konyhába — látom a tálkáját — és sirok. Nem lehet, hogy nézzem — nem lehet — az ő tálkája — nem lehet, hogy otthagyjam. Tizenkét éve

— végig ebből -- ez volt a tálkája. Ott volt mindig — a mosogató alatt végig kiráncigálta az ételt — végighurcolta a kövön — mindig fel kellett hogy mossak utána — tizenkét évig — mindennap — mit szentségeltem — (Áll, megpróbálja eltörni a tálkát, nem megy, leteszi a földre, bemegy a lakásába)

APA Hát ez hülye. Komolyan mondom — ilyen nincs — és erre hallgatnak — nemhogy rám, csak erre — följelent — és akkor ennek hisznek, ennek! Ezt mér nem látja a tanács? ! Ezt mér nem?!

VÉNASSZONY (kijön, kezében balta. A tálhoz megy, rávág a baltával, püföli, amíg szét nem megy. Az összefagyott csirkefejekkel teli szatyrot is püföli, a többi nézi) Nesze — itt a kajád — nesze — a tied

— nesze —

Tanár megjelenik az ajtóban, már cipőben, még nyak-kendő nélkül, nézi

VÉNASSZONY (az ásóval és a lábával nyomkodja a földbe a törmelékét) Sose volt hely az én kajámnak

— a mélyhűtőbe — most lesz — az én kajám lesz benne — a mélyhűtőbe — cipelvelek doktorhoz — amikor meggyült a lábad — vettem gyógyszert — nyugati gyógyszert — soha többet senkiért — soha többé — elegendő van — (Tápossa a földet) Nesze — nesze — (Liheg, ádázul körülnéz, levágja az ásót a balta mellé, berohan a lakásába, bevágja maga mögött az ajtót. Csönd)

APA Ez egy örült — ezt be kell zárni — mi? — teljesen hülye

— és följelent — kijönnek — szaglászhatnak — hogy nincs rend — nem adok neki enni — pedig ők nem adtak lakást — semmit — és akkor még ők jönnek — mer a vénasszony — ez a hülye — hogy ő veszi őket magához — ez itt — ki kérte rá? Mi köze hozzá? — és akkor jönnek bazmeg — leég a bőr a pofámról — micsináljak én velük egyedül — táppénzen voltam, nem? Mondja meg a Tanár úr ! Nem? — és akkor jönnek — szaglászhatnak — nálam — a rohadt életbe — csóválják a hülye fejüket — amikor az ilyet be kéne zárni — egy örült --

Tanár bemegy, becsukja az ajtót. Csönd. Nő bemegy, becsukja az ajtót. Csönd

TÖRZS Na. — Hát akkor mi megyünk — maj vissza-nézünk. APA MÉR, hát nem egy örült? — és akkor elviszik nekem mind a kettőt — ómiatta bazmeg — mér, én micsináltam ?

TÖRZS Most menjünk.

KÖZEG Ez a poroló — nálunk is volt ilyen — de hogy hova lett? Nem is értem. Kár, hogy nem tudok már hazamenni — hogy megkérdezzem — mikor — TÖRZS Na, akkor szevasz.

APA Szevasz. Szevasztok.

KÖZEG Viszlát.

Törzs és Közeg kifelé indul

APA Ez egy hülye — én mondom — elkaparja a macskáját — komolyan mondom —

Törzs és Közeg eltűnik a kocsibejáróban

Szevasztok! (Kis csönd) Elkaparja a macskáját — komolyan mondom. — (Bemegy a lakásába, becsukja az ajtót)

ÖTÖDIK JELENET

Kijön Vénasszony, megáll. Áll, aztán elindul Nő la-kása felé, megáll, Tanár lakása elé (megy, megáll, kopog. Tanár kinyitja az ajtót, még nyakkendő nélkül van, kezében könyv

TANÁR Kezicsókolom.

VÉNASSZONY Ne haragudjon Tanár úr — hogy így most — hogy zavarom —

TANÁR Dehogy, csak éppen órára készülök — VÉNASSZONY Ne tessék haragudni, Tanár úr — de most valahogy — TANÁR Hát persze. *(Sóhaj)* Éppen órára készülök. de — tessék bejönni.

VÉNASSZONY Nem, én nem — de ez most olyan, hogy nekem muszáj — mer ne tessék félni, éri már megnyugodtam — én nem fogok — én már nem vagyok olyan — hogyhívják — olyan — olyan zavarodott — amilyen voltam, amikor az előbb — ugye olyan voltam?

TANÁR Nem, dehogy —

VÉNASSZONY De én már — tessék elhinni — én már megnyugodtam — tényleg — és most nem is azért — csak nagyon tud fájni — de a Tanár úr ne féljen — nem fogok sírni — én már nem — csak úgy tud fájni —

TANÁR Igen. Hogyne.

Kis csönd

VÉNASSZONY Mer én tudtam ám — mindig féltem — ettől — hogy mi lesz velem, ha egyszer — ha egy-szer — *(Elcsuklik a hangja, kis csönd)* Nem fogok sírni, Tanár úr — 'e tessék félni — mer én féltem, hogy mi lesz akkor — és úgy gondoltam, hogy ha én halok meg előbb — hogy hátha túlél csúnya dolog volt — csúnya dolog ez tőlem — tudom én — mer mi lett volna akkor övele — ki etette volna — meg akartam csak úszni — hogy ne kelljen gyászolnom — hogy ó gyászoljon engem — ez nem volt szép tőlem.

TANÁR Igen — ezzel így vagyunk — egy ideig

VÉNASSZONY Mer én elképzeltem — hogy ha ő — akkor mi lesz — ha ő fog előbb — ha — még sirtam is — előre — hogy akkor — hogy mondjam — tetszik érteni — mintha már, pedig élt még — de sirtam, hogy előre — hogyhívják — hogy legyászoljam — tetszik érteni — de azt nem lehet — nem — én csak sírni akartam akkor — és jó is volt erre gondolni — tényleg — mert akkor tudtam sírni — muszáj sírnia az embernek néha — muszáj — de ez most nem olyan — egészen nem olyan — mint ahogy én — akkor — nem is tudom, de egészen más — tessék mondani, Tanár úr — ne tessék haragudni, de — mer ez most olyan rossz — van Isten? olyan rossz — van Isten?

Kis csönd

TANÁR Miért tetszik kérdezni? *Kis*

csönd

VÉNASSZONY Mer ha nincs — nem tudom, de ha nincs — akkor én az egészet — az egészet nem értem. Akkor semmit se, Tanár úr. De ha van — ha van, akkor — tetszik érteni — mer ha van, akkor engem talán mégis valahogy — *Ó* — tetszik érteni — *Ó* büntet — és akkor ez — akkor ez — ez akkor rendben van. Mer ha ő, akkor én — megérdemlem — még ezt is — megérdemlem. Még ezt is, tessék elhinni.

Kis csönd

Kell, hogy legyen, Tanár úr. És énnekem ez — ez jár, jár ez — mer sokat vétkeztem. Igen. És akkor ez most — akkor ez — hogyhívják — akkor ez — kell — akkor ez — ennék így kellett lennie — és ezt nekem el kell viselnem — ezt is — mer megérdemeltem. Igen. Én nem jártam templomba, Tanár úr — csak egészen kicsi koromban — aztán nem — én erről nem is gondolkodtam — csak később — de akkor se — akkor se igazán erről — nem úgy — csak amikor ültem ott a rendelőbe — az ambulancián — sokan voltak — papagájjal, macskával, kutyával, aranyhórcsóggal — tengerimalaccal, fehér-egérrel — voltak ott szemét emberek is — kóbor ku-

tyákat fogdostak össze — vitték be — egy húszasért — hogy kísérletezzenek velük — gonosz emberek voltak — ez meglátszik — én rögtön föl ismerem — a kutyák meg — szegények — nem sejtették — buták — de a többiek rendes emberek voltak — voltak gyerekek — és öreg nénikék — bácsikák — néztem őket — és fohászkodtam: istenem, csak én ne legyek olyan, mint ők — akinek csak a macskája maradt — így fohászkodtam — azok mind rendes emberek voltak — én meg azon gondolkodtam, hogy miért sújtja ennyire őket a sors. Ezen gondolkodtam. Egyszer — mikor volt — egyszer volt egy kedves néni — nem is tudom, nyolcvan-kilencven éves lehetett — barázdás volt neki az arca — csupa barázdás — egy kiscicát hozott — annyi maradt neki, egy kiscica — a cica testvére már meghalt, nemrég — és az is beteg lett — aki megmaradt, az is — és a néni nagyon félt — hát ő mesélte, hogy volt nekik egy csókájuk — nagyon okos csóka volt — és ami-kor meghalt a férje — a néni-nek — akkor a csóka pontosan tudta, mi történt — és nem evett — és éhenhalt. Nagyon okos csóka volt, mesélte a néni. Nagyon okos.

Csőnd

Én ott sokat ültem — folyton baja volt — meg jó volt — lehetett beszélgetni — folyton panaszkodtak -- mindig csak ők — engem nem hallgattak meg — engem nem — de azért jó volt — ültem ott és gondolkodtam — hogy mitől ilyen szerencsétlenek az emberek — nem mind — csak akinek nincsen családja — de nagyon sok embernek nincsen családja. Tanár úr — nagyon sok embernek nincsen — magának sincs már, Tanár úr, ugye — például — ne tessék haragudni — hogy mitől van ez így. És megöregszik az ember — és ott marad egyedül — és ez iszonyú — ennél nincs is rosszabb — és nem lesz, aki elsiratná — hogy mitől van ez. De én erről akkor nem is gondolkodtam igazán — ahogy kell — mer nekem ott volt a macskám —

TANÁR Igen —

VÉNASSZONY Nem akarom feltartani, Tanár úr — de ez most — ez most -- Amíg fiatal az ember, aszisi, lehet még valami — akkor is, ha nem reméli, mer nem tud nem remélni — amikor az ostrom alatt meghalt a kislányom — egészen kicsi volt még — de akkor nem úgy volt — sokan haltak meg akkoriban — és aszitem, lehet még — nem lett — nem volt jó az én házasságom, Tanár úr — de akkor is aszitem, lehet még valami — pedig nem lehetett — és amikor rohadt a férjem lába -- még nem itt tetszett lakni, Tanár úr —

TANÁR Még nem itt laktam.

VÉNASSZONY Cukros volt, és kezdett rohadni a láb-ujja — aztán tovább — levágták neki térdből — mankóval járt — ápoltam sokáig — pedig nem is szerettem — de becsülettel ápoltam, mer ha már nem szeretem, legalább ápoljam — és levágták neki tőből — és ápoltam, és eltemettem szépen — még akkor se gondolkodtam erről igazán — mer volt dolog — mer reménység volt bennem, biztosan volt bennem reménység, hogy lesz valami még — aszitem, az nem lehet, hogy ne legyen valami. És az rossz volt, amikor nyugdíjba kellett mennem, az nagyon rossz volt, de akkor meg ott volt a macskám — és bedolgoztam — ez jó volt — keveset fizettek, és dühös lehettem — és még akkor se kellett elgondolkoznom — Tanár úr, kell, hogy legyen Isten — aki a bűneimért sújt engem ennyire!

TANÁR Hát igen.

VÉNASSZONY Tetszik tudni, mér sújt engem ennyire az Isten? Mer nem voltam jó. Azér van minden. Nem szerettem az uramat. Ezt így most kimondom, Tanár úr, mer muszáj. Nem tudtam szeretni — én erre nem is gondoltam sokáig — csak amikor aszonta, hogy a macskát jobban szeretem nála, már nem volt lába, amikor ezt mondta, akkor jöttem rá, hogy a macskát tényleg jobban szeretem nála — és azt hazudtam neki, hogy hülye, pedig nem volt hülye — ő is tudta — de láttam, hogy jólesik neki — ezér is mondtam — tényleg jobban szerettem a macská-

mat, és őt nem szerettem. Hiába ápoltam — főztem rá — nem szerettem. Ez bűn volt. Ne tessék — tudom én. És hiába járok a sírjához — fizetek nekik külön — de így se gondozzák. És volt nekem nagyobb bűnöm is. Még a nyilas lidőbe — pont az ostrom előtt — jöttek, hogy rejtsem el őket — és én féltem — és aszontam, menjenek innét, mer féltem — mindenki félt — el is kapták őket, később mesélték — és nem jöttek vissza. Megtagadtam tőlük — mer féltem, mindenki félt — még élt akkor a kislányom — de ok énmiattam haltak meg, Tanár úr, ez történt — ezt nem mondtam el senkinek, de ez történt, Tanár úr —

TANÁR Nem biztos, hogy emiatt —

VÉNASSZONY Én azt tudom, Tanár úr, hogy miattam — én tudom — pedig én ezt akkor rögtön el-felejtettem, és nem is gondoltam rá később, de biztos, hogy ez nagy bűn volt, Tanár úr. És ha ennyire sújt engem az Isten — ennyire — akkor ez nagyon nagy bűn volt. És voltak más ilyen bűnök is, amik-be beleestem — volt egy csomó —

TANÁR Tessék nézni —

VÉNASSZONY Én negyvenhatban elvetéltem — mer éheztem — mindenki éhezett a városba — de mér nem szereztem kaját? Tessék mondani, Tanár úr, mér nem? Lehetett volna, még akkor is, amikor az egész város éhezett! És aztán lett volna egy gyerekem megint, és akkor már tilos volt a kaparás, és mégis kikaparták, mer úgy döntöttünk a férjemmel, hogy muszáj — rosszul kerestem — és én is úgy gondoltam — mer akkor rossz volt a világ — de most már tudom, hogy az is bűn volt — nagy bűn — mer a világ mindig rossz ugyanis — mindig rossz — tudom én — és akkor nem is tőle akartam gyereket — nem is tudom kitől —

TANÁR Tessék nézni, az emberek sok ilyen bünt elkövetnek, mindenki, és mégsem egyformán sújtja őket az Isten. Én azt hiszem, hogy mindenkinek megvan a maga Istene, tetszik tudni. Mindenkinek a magáé. Mert ő belül van, tetszik tudni. És vannak, akik ezt sosem érzik. Azokban nincs Isten. Attól még ők is emberek, csak másmilyenek — egy kicsit — és nekünk nem szabad lenéznünk őket, mert ők is emberek. Éppen, mert nekünk van. Van valakink, aki bennünk van. És mi emiatt képesek vagyunk szenvedni. Igazán mélyen érezni, és szenvedni. És ettől mi gazdagok vagyunk, mérhetetlenül gazdagok. És ez jó. Ez adomány az Úrtól. Velünk ő kivételez, mert szenvedünk. Mi az ő kegyeltjei vagyunk.

VÉNASSZONY Én nem tudom — de biztos nézi az embert, ha ennyire tud sújtani. És a legapróbb vétek se kerüli el a figyelmét — ennek így kell lennie — mer ha nem így lenne, akkor — akkor hiába kínlódnánk — ilyen nyomorultul — de így talán — valami — hogyhívják — van ennek valami — tetszik tudni —

TANÁR Tanulsága.

VÉNASSZONY Az! Tanulsága! Hogy mi történt velünk. Nem, Tanár úr? Ne tessék haragudni, hogy feltartom a Tanár urat —

TANÁR Ugyan, dehogy.

VÉNASSZONY Én most arra gondolok — hogy ideje — hogy ideje jónak lennem — Mit szól hozzá a Tanár úr?
TANÁR Nos — én úgy gondolom, hogy eddig is jó tetszett lenni, és azok a bűnök, amelyekről említést tetszett tenni, azok nem olyan súlyos bűnök —

VÉNASSZONY De ha nem nagy bűnök, mér sújt engem az Isten?!

Kis csönd

TANÁR Igen — talán mégis bűnök voltak — igazi bűnök — főbenjáró bűnök —

VÉNASSZONY Ugye? — és énnekem most — nekem most — vezekelnem kell — ez az! — miattuk — most ezt csinálom — de ha jó leszek — még lehetek jó egy ideig — akkor talán valamit helyre lehet hozni

— és még nekem is lehet jobb, mint ez —

TANÁR Hogyne. Semmi sem helyrehozhatatlan.

VÉNASSZONY Én most nem tudom — fölkelek reggel — és akkor kicsinállok, Tanár úr? Magamér

nem megyek ki a csarnokba — pedig ott olcsóbb — és most már a macskának se kell vennem semmit — fölkelek reggel — akkor kicsinállok? De ha most jó leszek — akkor még lehet valami -- tetszik érteni, Tanár úr. Akkor még lehet.

TANÁR Hogyne.

VÉNASSZONY Hogy tegyek valami jót, Tanár úr?

Kis csönd

TANÁR Most, így hirtelen, nem is tudom — VÉNASSZONY Olyan kéne, ami soká tart. Ami vala-hogy — olyan, ami — nehéz.

TANÁR Igen. Értem.

VÉNASSZONY Nem tudom — kitakaritanék a Tanár úrnál — mindennap — ingyen —

TANÁR Köszönöm szépen, de én magam szeretek takarítani.

VÉNASSZONY De én ingyen —

TANÁR Nem arról van szó, csak én szeretem magam csinálni.

VÉNASSZONY Értem. Nem tudom — esetleg ezeknek itt — az asszony ugyanis majd megint elmegy —

TANÁR Ezeknek? ! Visszafogadja a feleségét, folyton — ahelyett, hogy egyszer a sarkára állna — meg is érdemi. Ezeknek kár, de majd kitaláljuk. Minden bizonnyal kitaláljuk. Én itt vagyok, tessék nyugodtan megbízni bennem, és ki fogjuk találni. Most éppen órára készülök, de azután kitaláljuk. És tessék nyugodt lenni, mert már a szándék is felíratik.

VÉNASSZONY Hogy mi?

TANÁR A jószándék már önmagában is számít. És ki fogjuk találni. Nekem most — Kezicsókolom. Kezicsókolom.

Tanár bemegy, becsukja az ajtót. Vénasszony áll, aztán kopog Nő ajtaján. Nő kinyitja

VÉNASSZONY Ne haragudj, hogy zavarlak — NŐ

Nem, nem —

VÉNASSZONY Takaritanék nálad — ingyen, ingyen — mindennap — bevásárolok neked — nekem van időm — borzasztó sok időm van nekem — és az jó — bevásárolni — útközben — meg a sorbaállás köz-ben — mindig van valami — vannak arcok — lehet nézni —

NŐ De nem, köszönöm — én így jól elvagyok —

VÉNASSZONY Dehát mondd meg, kicsináljak! Mondd meg! Mondd meg !

NŐ Jaj, istenem.

VÉNASSZONY Így laksz egyedül — csinos vagy —

fiatal — és itt élsz egyedül — neked egy férfi kéne — szerzek neked — tudod mit, én szerzek neked. NŐ Ne tessék. Majd én. Tele vagyok pasikkal. VÉNASSZONY Ugyan, a te pasasaid — egyetlen éj-

szaka után otthagynak — asziszted, nem látom? NŐ Mert olyanok. Nem érdekes. Nekem jó így. VÉNASSZONY Olyan nincs, hogy neked ne kerüljön —

egy jóra való ember — hogy neked ne legyen — olyan nincs.

NŐ Van olyan.

VÉNASSZONY Nem szabad, hogy legyen — én már tudom — én már ebbe tönkrementem — szüljél — akárkitől — minek zabálod azt a hülye óvszert — neked család kell — majd én segíték —

NŐ Hol tetszik majd keresni?

VÉNASSZONY Micsodát?

NŐ Hát azt a pasit. Nekem évente húsz palim van. Minimum. Legalább tizenöt. Hol tetszik majd nekem megtalálni?

VÉNASSZONY Majd utánajárok — nekem van időm

— majd — majd találok egyet — itt van a Tanár úr —

NŐ A Tanár úr! Tíz évvel akár öregebb lenni, mint amilyen — direkt görnyedten jár — amikor tudja, hogy nézik — a Tanár úr! Nekem nem kell segíteni — tessék inkább beszerezni egy új macskát.

VÉNASSZONY Azt nem! — többé soha — én őt nem csalom meg — akkor se, ha — akkor se, ha már — nem él — nem — valahányszor megcsaltam az uramat — mindig rossz volt — pedig nem is szerettem — mégis rossz volt —

NŐ Ja, ha van kit megcsalni! Kis

csönd

Tessék szépen megnyugodni, most izgatott tetszik lenni, de el fog múlni, és akkor minden rendeződik.

VÉNASSZONY Nem érted? — Nem érted. — Nem az, hogy — hogy meghalt — nem az. Nem érted. A Tanár úr se érti — hiába művelt ember — ha nem érti —

NŐ Az nem érti — az semmit — nem ért az semmit.

— Hát jó, akkor tessék bejönni, van egy kis konyakom, bent kaptam, az egyik pasitól, le akar fektet-ni, én meg nem fogok, amíg kapom a konyakot, hát tessék bejönni, az jót fog tenni —

VÉNASSZONY Nem tudom — hát nincs egy hely —

ahol — úgy ellehet az ember — amíg még van —

NŐ Mért, én is, hazajövök — .hozom a munkát, rajzolok, méretezek, nem egy öröm — de ha nem hozom haza — akkor miccsináljak? Hova tudok én menni? Fölmegyek a barátnómhoz, és leisszuk magunkat. De nem mehetek oda mindennap. Ő jön hozzám, bögünk, és leisszuk magunkat, de nem jöhet hozzám mindennap — nem is győznénk — elmegyek az anyámhoz — minden szombat délután — és akkor a szombat délután le lett tudva — az érettségi találkozón — tavaly — mutogatták a kölykök fény-képét — egy csomóan már el is váltak! — ülök itt este -- egyedül — az még jobb is — mert biztos, hogy bűdösek — gombájuk van — trichomonaszuk — csupa idegen — ülök, és fölteszek egy lemezt — iszom — anélkül már el se tudok aludni —

VÉNASSZONY Nem tudom — ez az egész — én ha ideges vagyok — nem tudom — fát vágok — pedig már annyi okos dolgot kitaláltak — mindenfélét — de azt, hogy hogy kéne élnie az embernek, ha már nem is fiatal —

NŐ Meg ha fiatal —

VÉNASSZONY Ha nekem nem esik el a bátyám - - biztos lett volna egy csomó haverja — akkor lettek volna udvarlóim — egy csomó — dehát — figyelj ide — énnekem van egy kis pénzem — el van dugva a falba — hogy legyen — összespóroltam — még amikor bedolgoztam — hogy majd legyen — meg ha elvettem belőle, mindig visszatettem — még a nyugdíjamból is — inkább csak levest ettem — úgyhogy megvan — mer arra gondoltam, mi lesz, ha valami súlyos baja lesz — és sokba kerül — pedig nem is igaz, hogy sokba került — nem is igaz — vagy hogy elutazunk — hülyeség, nem is engedte, hogy vigyék — vettem olyan kosarat — leszijaztam — de akkor is fogni kellett, mer fölfeszítette — nagyon erős volt — és úgy sirt, a kosárba — mégis aszítottam, el-utazunk egyszer — tudnám, hová?! — most mihez kezdjek vele?

NŐ Jól jön az még, ne tessék félni, ahogy mennek föl az árak.

VÉNASSZONY De az nem kell nekem — minék az nekem — azt odaadnám — biztos van, akinek nagyon kéne --

NŐ Nekem ne tessék, nekem van pénzem, tetszik lát-ni, kijövök, még garázsom is van — pár éve nem hittem volna — hogy nekem lesz lakásom meg garázsom — hát lett — az lett. *(Elsírja magát)*

VÉNASSZONY Dehát nincs baj —

NŐ Most vegyek egy macskát? Azt abajgassam? És ha megdöglök? Vegyek egy kutyát? Korai az még nekem — *(Sír)*

VÉNASSZONY Jaj, istenem.

NŐ Hogy lehet az — hogy hazajövök — és rohangálok a szobában — az én szobámban — az enyém — kívártam — nem én tehetek róla, hogy meghalt a bácsi — én ápoltam — olyan bűdös volt — feléje se nézett senki.

VÉNASSZONY Mér, én vettem neki almát —

NŐ Senki — csak én — én szolgáltam — de én nem tehetek róla — hogy az nekem jó volt, hogy ő meg-hal — mért, én öltem meg? Úgy ápoltam, mintha a lánya lettem volna — és megsirattam — elsirattam

— és akkor enyém lett az ő szobája is — de én maradtam a kicsiben — és éjjel felriadok — recseg

a padló — pedig megcsináltattam — egy csomó pénzt kidobtam — nem is térítették az egészet — mégis recseg a padló — a szekrény is recseg — pedig kidobtam az övét — vettem újat — de abban is ott van a bácsi — majdnem minden éj jel — mintha megmérgeztem volna — vagy csak bosszút áll, hogy én még élek — zabálom a nyugtatót — felhozok pasikat, hogy ne kelljen egyedül hallgatnom, ahogy recseg — csak altatóval tudok — pedig az még korai nekem — mér nincs már zárda — olyan jó hűvös — A, ez az egész — Ne tessék haragudni. Ne tessék rám haragudni.

VÉNASSZONY Mér — én a konyhába ülök — fűtök a villanyrezsóval — a konyha mégse olyan nagy —

NŐ Ne tessék haragudni — én úgyis el fogok költözni — én ezt el fogom cserélni — garázssal együtt — úgy kaphatok két egész szobát — a másfélért meg a garázsért — odaadom a kocsit is — és berendezem az én szobámat — és még egyet berendezek, teljesen — hogy ha jön, legyen neki — csak jó messze legyen innét — az biztos jobb lesz, és meg fog oldódni. Ne tessék haragudni. És tessék elhinni, hogy én szerettem azt a cicát. Tényleg. Úgyhogy — tessék elhinni — amit most megethettek — én tényleg.

VÉNASSZONY Ha akarod — én itt alszom éj jel — nálad — és akkor nem fog recsegni —

NŐ De nem! Nem! Én senkivel se bírok egy szobában! Nem bírom a szagát, senkinek! Ez az én lakásom, az enyém!

VÉNASSZONY Jó — én nem — én nem — vagy lehet, hogy te nálam — ott biztos nincs bácsi —

NŐ Dehogy megyek — én ezt a lakást berendeztem — minden bútort — én mázoltam — dehogy megyek — hazajövök, becsukom az ajtót, mindenki menjen a fenébe — lehetett volna telefonom — egy pasas azzal akart megdumálni, hogy ő szerez — nekem aztán ne szerezzen — ide nem fognak mászkálni telefonálni — az egész környékről — ide nem — még csak az kéne —

VÉNASSZONY Jó, én nem —

NŐ Mert irigyelnek — állati, milyen irigyek az emberek — hogy nekem sikerült — mi a franc sikerült nekem? — de én gürcöltem érte — pedig nekem az-tán senki se segített — soha — hát gürizzenek ok is. Mit képzelnek? Ide senki nem fog betelepedni a nyakamra — azt nem —

VÉNASSZONY Mér — én akarok, én? — édes lányom, én akarlak kitúrni? Nahát, rohadjál meg a lakásodban, a garázsodban, fordulj föl a lakásodban, édes lányom!

Berohan a lakásába, bevágja az ajtót

NŐ Mindenki menjen a francba! Hagyjanak békén! Elegendem van! *(Berohan, bevágja maga után az ajtót, hallani, hogy láncsal el is reteszeli)*

Tanár megjelenik az ajtajában, kinéz, morog, vissza-megy, becsukja az ajtót

HATODIK JELENET

Jön Csitri és Bakfis, megállnak Tanár ajtaja előtt

CSITRI A Laca meg most a Marával jár, de csak smárolnak, az Ildi mondta, hogy csak smárolnak, az Ildi odavan, még mindig bele van zúgva a Lacába, de a Laca le se szarja, pedig csak smárol a Marával, az Ildi szerint még a mellét se fogta meg. Baromi nagy tenyere van a Lacának, mi?

BAKFIS *(a jegyzeteiben lapoz)* Aha.

CSITRI Hagyd már a francba, most minék?

BAKFIS Várjál, mindjárt. *(Olvas)* „A szimbolista jel-kép akkor hiteles, hogyha többértelmű, mivel a lényegyet ragadja meg, s csak a dolgok felszíne egyértelmű.” *(Felnéz)* Csak a dolgok felszíne egyértelmű. Csak a dolgok felszíne egyértelmű. *(Olvas)* „A szimbolizmus elutasítja a pozitívív ... a pozitívív ... a po-zi-ti-viz-mus egysikúnak, naivnak érzett oksági magyarázatát . . .” *(Felnéz)* Oksági magyarázatát. Ok-

sági magyarázatát ...
CSITRI Figyelj? Baromi nagy tenyere van a Lacának, mi?
Mekkora lehet a fasza?
BAKFIS Hát nagy. (Olvas) „... oksági magyarázatát, de magát a létezését éppúgy adottságként fogja fel, s így olyan világot mutat fel, amely — okok, előzmények híján — titokzatos és elrendelésszerű.” (Felnéz) Titokzatos és elrendelésszerű. Titokzatos és elrendelésszerű ...
CSITRI Te a Mara helyében hagynád. hogy megdugjon?
BAKFIS Most hagyjál, jó? (Sokat lapoz, olvas) „Para .. . paradox módon a partás... a par-ti-ku-larítás motívumán — a személyes, külön az én számára terem-tett istenképzetten — át fejeződött ki az anti... antipar ... az anti-par-ti-ku-larítás ... a nembeli igény.”
CSITRI Mi?
BAKFIS (vállat von, olvas) „A beléolvadó nembeli jelleg...” (Felnéz) Nembeli jelleg, nembeli jelleg, nem-beli jelleg ... (olvas) „... az egész emberiségért való felelősségérzés magyarázza... hogy a nembeliségnek oly tipikus motívumaival...” (Felnéz) Mi az, hogy nembeli jelleg?
CSITRI Mi?
BAKFIS Nembeli jelleg. Mi az?
CSITRI Faszom tudja. Te nő vagy, a Laca meg férfi, nem?

Kis csönd

BAKFIS (olvas) „...a nembeliségnek oly tipikus motívumaival kapcsolódott egybe az isten képzete, mint a történelmi idő.” (Felnéz, csönd)
CSITRI Te, a Marának nincs is melle. Van melle a Marának?
BAKFIS Most hagyjál.
CSITRI Nincs is neki melle. Szerinted kinő még neki? Szerintem már nem fog neki kinőni. Nekem lesz egy palim, kocsija lesz, Mazda — vagy Honda — hosszú lesz a hajam — és lobogni fog — majd akkor nézd meg --
BAKFIS (olvas) „... a nembeliségnek oly tipikus motívumaival kapcsolódott egybe az isten képzete, mint a történelmi idő...” (Kis csönd, elsirja magát) CSITRI Most mi van?
BAKFIS (a könnyeit törülgeti, szípig) Nem is tudom, minek irtam ki ... egy csomó mindent kiírtam .. . (Olvas) „...Valamennyi szimbólum — közvetlenül vagy közvetve — a középpontban álló személyiségre utal. A névszók és igék megke ... megkettőzése vagy éppen halmozása pedig azt érzékelteti, hogy ezek külön-külön, sőt együtt sem képesek maradéktalanul kifejezni az alanyt ...”
CSITRI Muti? (Elveszi a füzetet, lapozza) Kurva sokat írtál ki. Ez mind a tankönyv?
BAKFIS Nemcsak. Még valami olyan vastag.
CSITRI (olvas) „Elkülönült a természeti és a szellemi ember ...” (Felnéz, sóhaj, olvas) „...Az előbbi biológiai börtönbe, halálba, szexbe...” (Felvihog, olvas) „... Az előbbi biológiai börtönbe, halálba, szexbe való zártságát látva istenként tündökölt az ember másik arca, szellemi arca.” (Felnéz) Te hülye vagy. (Olvas) „Isten szerelmeként fogalmazódott meg az ember-tisztelet, a magunk szerelme: a prométeszi ... a prométe ... a pro-mé-the-u-szi humanizmus.” (Felnéz, fúj egyet, olvas) „Vallásos formában, a feje tetejére fordítva bár ...” (Felnevet, olvas) „... de egy mélyen evilági érzés — az ant-ro-po-ló-giai optimizmus — fejeződött ki rajta keresztül.” (Csönd. Még egyszer átolvassa magában, ráncolja a homlokát) Semmi, csak azt akarja mondani, hogy van egy szerencsétlen ember, és van egy boldogabb, aki csak el van képzelve, és az az isten. (Tovább olvas hangtalanul, felnevet) Figyelj ? (Olvas) „Tudatosodott az embernek mint történelmi-társadalmi lénynek, mint szellemi lénynek egyik legfőbb vonása: evilágisága, földi hal-hatatlansága. Közösségi volta. Nembelisége. Egy grammatikai po-é-etikum — a megsűrült középfok ...” (Megáll, felkiált) Megsűrült! De jó! (Kiabálva olvassa) „... a megsűrült középfok — nem utolsósorban ennek volt mintegy hirhozója. A Magunk sze-

relmében száz versre mindössze negyvenhét egész nyolctized középfok esett, a kései költeményekben ötvenhatgészhatra ugrott ez a szám. S a megnőtt gyakoriság, mint oly sokszor a lírában, a belső lényegi mondandóval állott itt kapcsolatban.” (Felnéz, vigyorog) Na?! Megsűrült középfok! Ez így volt a könyv-ben?

BAKFIS Így hát.
CSITRI Megsűrült középfok! Isteni!
BAKFIS Menjünk be.
CSITRI Hova sietsz, te hülye?
BAKFIS Nekem muszáj, hogy felvegyenek! Nekem muszáj ! Én nem bírom — én el akarok menni — és el is fogok — mert engem fölvesznek vidékre — érted’?
— teneked kinyalják a seggedet — de én nem bírom
— érted? — a hülye rohadt apám — a hülye rohadt anyám
— én nem bírom!
CSITRI Ne hisztizz nekem, te hülye barom.

Csőnd

Aki hülye, az hülye. A fejed tetejére állhatsz — Csönd

Megsűrült középfok! (Felvihog, bekopog Tanár ajtaján)
Kijön Tanár öltönyben, nyakkendőben

CSITRI, BAKFIS Csókolom, Tanár úr! TANÁR
Kezüket csókolom. Tessék befáradni.

Lányok bemennek, Tanár utánuk, becsukja az ajtót HETEDIK

JELENET

Kijön Vénasszony, kezében papír. Habozik, majd Nő ajtajához lép, bekopog. Nő kinyitja az ajtót, amennyire a lánc engedi

NŐ Csókolom.
VÉNASSZONY Ez itt — kérlek szépen —
NŐ Ne tessék haragudni — bocsánatot kérek —
VÉNASSZONY Mi?
NŐ Ne tessék haragudni — hogy az előbb —
VÉNASSZONY A, nem érdekes —
NŐ Nem akartam — ki vagyok borulva — nem úgy gondoltam —
VÉNASSZONY Ezt olvasd el, hogy jó-e így — NŐ Ez micsoda?
VÉNASSZONY Végrendelet.
NŐ Végrendelet?
VÉNASSZONY Nézd meg — hogy jó-e — kérlek szépen —

Nő leveszi a láncot, kinyitja az ajtót, kijön, elveszi a papírt, olvassa

Rajta van a címe is — hogy végrendelet — NŐ Aha.
(Olvassa)

VÉNASSZONY Ültem bent — megint sirtam — aztán le kellett térdelnem — a konyhában — fura, hogy a konyhában — térdeltem — és akkor fohászkodtam — és akkor is sirtam — és akkor egyszerre — nem tudom — mintha egy hang — tényleg — nem is értem — de olyan volt — szóltak hozzám — hogy mit kell — kinek —
NŐ Tükrös szekrény — fotel — meg az ágy --VÉNASSZONY
Dupla ágy — epedás — csináltattuk — több mint negyven éve — nagyon jó, erős dupla ágy — tömör fából — akkor még az volt.

NŐ Hogy mindezt kire tetszik hagyni? Ezt mindet?
VÉNASSZONY Hát órá — olyan kedves kisfiú -- szegényke — hogy szeretett engem — ahogy ellátta az apját — azt a hülye állatot — és hogy örült, ami-kor bejöhett hozzám melegedni — sose ment be a szobába — csak az ajtóban — egész kék volt — de ez így jó lesz — mer ahogy ott térdeltem — akkor történt — mintha valaki — sügták nekem — hallottam — nem is tudom, olyan — hang volt — és olyan világos lett — meg is nyugodtam — és akkor már

tudtam, mit kell csinálni. Úgyhogy akkor leültem — összeírtam mindent, amim van — semmit se hagytam ki — végigjártam a lakást, nem maradt ki sem-mi —

NŐ Igen — és én most kicsináljak?

VÉNASSZONY Hát mondd meg, hogy jó-e ez így, vagy kell még valami — mer ez tényleg szép dolog — ez szép — és kell, hogy szabályos legyen.

NŐ Hát biztos jó — csak nem tudom — szerintem a srác volt — aki a macskát —

VÉNASSZONY Odairtam címnek, hogy végrendelet — látod — ott van.

NŐ Ott van. De szerintem — nem pont neki kéne — szerintem —

VÉNASSZONY A végén ott van a dátum is — máma — meg hogy itt irtam — és aláírtam — nem tudom, valamilyen pecsét, az kell-e rá —

NŐ Nem tudom — nem hiszem —

VÉNASSZONY És hogy ez az egy — ez elég-e — NŐ

Biztos, mert saját kezűleg tetszett — VÉNASSZONY Hát akkor ird alá.

NŐ En?

VÉNASSZONY Mer kell két tanú — tudom — hallot-tam, hogy kell két tanú — mindenhez kell tanú —

NŐ Jó, én aláírhatom, persze — és akkor mi lesz?

Mondjuk ő örököl mindent, ha meg tetszik halni — de hát remélhetőleg sokáig tetszik még élni —

VÉNASSZONY Hát pár évet még talán.

NŐ És majd utána kapja meg?

VÉNASSZONY Utána hát. Addig kell nekem is, amim van, mert használok.

NŐ Igen — jó, én aláírhatom — de ilyen sürgős? Még van idő, addig tízszer is meg tetszik majd gondolni.

VÉNASSZONY Ezt én soha. Ez így lesz. Ott térdeltem — a konyhakövön — és egyszerre — úgy lett, hogy így kell lennie. Es így lesz.

NŐ Igen — nem is tudom — én még ilyenben nem tanuskodtam. Ha most aláírom, és valaki megtámadja — és én aláírtam —

VÉNASSZONY Hogyhogy megtámadja? Micsodát? NŐ

Jó, mindegy, csak eltűnődtem —

VÉNASSZONY MÉR nem írod már alá?

NŐ Alá fogom írni — úgyis két tanú kell —

VÉNASSZONY Ha kettő, akkor kettő.

NŐ Talán lehetne a Tanár úr is. *(Bekopog Tanár ajtáján, kis szünet, megint kopog)*

TANÁR *(kinyitja az ajtót)* Tessék.

NŐ Tanár úr, van itt egy probléma —

TANÁR Most órát tartok. Tessék utána.

NŐ Igen, de ha meg tetszene mondani, hogy kell-e két tanú, ilyenek.

TANÁR Kérem, én most dolgozom. Tessék majd utána.

(Becsukja az ajtót)

NŐ Ne zavarjuk a Tanár urat. Addig még át tetszik gondolni — és ha majd akkor is így tetszik gondolni — majd akkor —

VÉNASSZONY En nem értem! Soha semmit nem lehet egyszerűen! Soha semmi se akkor, amikor kel-lelt volna! MÉR van ez így?

NŐ Dehát jó lesz kicsit később is —

VÉNASSZONY Nem lesz jó! Én annyi mindent akartam és később sose lett semmi! Nekem nincs annyi időm! Nekem nincs időm!

NŐ Jaj istenem, most mér tetszik —

VÉNASSZONY Te ezt nem érted — én se tudtam soká — nem is lehet tudni, amíg van idő — hogy nincs idő —

NŐ Nagyon jó egészségnak tetszik örvideni. VÉNASSZONY Hát ez az — hogy semmi bajom — mégis el kell menni — *(Sír)*

NŐ Jaj istenem, ne tessék, most miért —

VÉNASSZONY Végig nem volt semmi — és nem lehetett érteni semmit az egészről — hosszú volt és unalmas — mégis valahogy — csak egy-két perc volt — amikor álmodok — akkor látom — hogy mennyire most volt — sokszor álmodok — ott futkosok a kertbe — régen — ott az anyám — az apám — és akkor azt hiszem — még az álomba — hogy lehet még bármi — csak közben félek, félek, hogy meg-halnak — az anyám — az apám — és nézem, hogy beteg-e már az anyám — mer tudom, hogy az lesz

— de még nem beteg — de nagyon félek, hogy az lesz — és az apám egész fiatal — nem is értem — még nem esett el — hogy erre én hogy emlékezhetek — lehettem mennyi — négyéves — de már tudom előre — amit nem szabad előre tudni — és akkor nem tudom — mikor felébredek -- hogy örüljek, mer láttam őket — vagy hogy borzasztó az egész —

Vénasszony zokog, Nő toporog

NŐ Nem tudom — tessék bejönni, van konyakom —

VÉNASSZONY *(dühösen)* MÉR nem írod alá?! Ennyit se kérhet az ember — hogy odafirkantsák a nevüket — ennyit se!

NŐ Nem arról van szó —

VÉNASSZONY Az ember soha semmi rosszat nem tesz — egész életében — csak segít — másokon — és akkor ez van — ha neki kell valami!

NŐ De nem így van —

VÉNASSZONY MÉR, fársztó? Letörök a kezed? NŐ

Úgyis két tanú kell —

VÉNASSZONY A Tanár úr is, művelt ember, de ha segíteni kell, ő se! *(Nekiesik Tanár ajtájának, dörömböl)*

TANÁR *(dühösen kinyitja az ajtót)* Ne zavarjanak! Micsoda dolog ez!

VÉNASSZONY Igen! Micsoda dolog! Az ember segítségért könyörög, és akkor — és akkor —

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Nő integet Tanárnak

Kis csönd

NŐ Jó, majd akkor.
VÉNASSZONY Tessék. *(Nyújtja a papírt)*
Csönd

NŐ Talán jobb lenne — ha még meg tetszene gondolni
— pont öneki — mire jó az —

VÉNASSZONY Mi?

NŐ Úgyis elveszik tőle — elisszák — üvöltöznek — ezek meg se fogják várni — hogy majd meg tetszik — ezek ilyenek — És én ezt nem bírom. Jobb lenne, ha ki tetszene maradni belőle. Ennekem már volt ügyem a bíróságon — hát attól mentsen meg az isten — egy aláírás, és aztán olyan bonyodalmak — Jobb, ha nem tetszik, én mondom. Vagy tessék elmenni — hova is — hogyhívják — ha el tetszik menni a mi-csodához — a közjegyzőhöz, ez az, van olyan, hogy közjegyző, az ráüti a pecsétet — az a legjobb, és akkor nem keveredik bele 'az ember. Különben én mindenben, bármikor, tessék elhinni. *(Kis csönd, Nő becsukja az ajtót, hallani a láncot. Csönd)*

VÉNASSZONY *(összetépi a papírlapot, Nő ajtaja elé szórja)*
Nesze te féreg — nesze — nesze — takarítsad el! *(Berohan, bevágja az ajtót)*

Ha muszáj, itt van szünet

NYOLCADIK JELENET A

kocsibejáró felől jön Srác és Haver

SRÁC De lóvét nem adnak — csak ha valamelyik hülye szaki helyett — az addig megy a vécére rejszolni — egyszer volt, hogy adott a fasz egy ötvenest
— van egy ilyen borszar — hogyhívják — nyakba tud lógni — egy olyan bőrízé —

HAYER Erszény?

SRÁC Ja. Akkor felváltottam csupa bélásra — hogy tele legyen — mer szerettem volna, hogy tele legyen — akkor tele volt —

HAYER Ez jó, bazmeg.

SRÁC Mer ahogy adnak valamit — mind jár elpiáljuk — piálnak ám keményen — az egy milliárdos, bazmeg — ott az a maszek — van neki két mercije, bazmeg — kettő — de rendes tag — mer ha kérjük, nyitva van tizenegyig — tovább is — két mercije van, bazmeg — a kurvák faszát.

HAYER Ez jó, bazmeg. *(Nevet)* Ez jó. A kurvák faszát! Ez jó!

SRÁC Az egy jó hely — odamegyünk bazmeg — és elsöpörnek — pedig kemény hely — és akkor elkezd a Karez — elkezd üvöltöni — és nem mer szólni senki bazmeg — mer mi vagyunk a farkasok — olyan is volt hogy egyedül mentem — és elkezdtem üvöltöni — valami számot — és nem mertek szólni

— pedig egyedül voltam —

HAYER Ez jó. Ez jó.

SRÁC Meg lehet sződni éjjel — sokszor megszőktem bazmeg — összecsavartam egy csomó lepedőt — és úgy le — a harmadikról —

HAYER Mint egy krimibe — ?

SRÁC Látod bazmeg — most is kijöttem — fogtam magam és kísétáltam — az ór csak nézett bazmeg — ezt se meri akárki — meg a kiscsajok is — ott várnak lent — ketten-hárman — és akkor bazmeg ami belefér — egész éjjel — és akkor amikor vége van, akkor fel a lepedőn bazmeg —

HAYER Jó —

SRÁC Leszopnak, bazmeg — aztán kapnak egy frászt

— és kész —

HAYER Hu bazmeg —

SRÁC Mer jó vagyok náluk. Kurvára bírnak. És csak velem.

Csőnd

Van ott minden — van egy titkos alagút — mindenki tudja — egy csomó géppuska is van odalenn
— csak még nem találjuk — de meglesz — és akkor — akkor bazmeg — hu —

KILENCEDIK JELENET Kijön

Vénasszony, kezében törött mankó

HAYER *(halkan)* Vigyázz, bazmeg — a vén csaj —

Csőnd, Vénasszony a felásott földbe szúrja a mankót, nyomja lefelé, amíg megáll

SRÁC Csókolom — Vénasszony

ránéz, nem látja

Csókolom — nem tetszik megismerni?

VÉNASSZONY Mi?

SRÁC Én vagyok — nem tetszik megismerni?

VÉNASSZONY Kicsodát?

Csőnd

Mi?

Csőnd

Te — te?

SRÁC Hát persze —

VÉNASSZONY Jézusmária — nem igaz — ez nem is igaz —

Csőnd

SRÁC Köszönjél má, bazmeg —

HAYER Csókolom.

VÉNASSZONY Te nagyobb vagy, mint — az apádnál is —

uramisten —

SRÁC Erős is vagyok — szoktam edzeni — van olyan, hogy eltolni a falat — az egy edzés — nem toloom el, de attól erős leszek —

VÉNASSZONY Ennyit nőni — ilyen rövid idő alatt — SRÁC

Nem olyan rövid —

VÉNASSZONY Ez valami — én aszittam — olyan vékony kis nyakad volt — olyan kis vézna fiú voltál, — olyan értelmes, szomorú szemed — olyan riadt kis pofád — hogy lehet ilyet -- hogy lehet —

SRÁC Hát nem tom — de jó, mer most má nem tud-nak megverni — most má nem mernek szemétkedni —

Kis csönd

VÉNASSZONY Nem tudom -- emlékszel? — bejöttél hozzám, amikor kizártak — bejöttél melegedni — emlékszel?

SRÁC Hát igen.

VÉNASSZONY Adtam neked kaját — de te nem akar-tál enni, csak fázta — emlékszel?

SRÁC De nem, én ettem — volt olyan izé — tészta —

valamivel —

VÉNASSZONY Tészta?

SRÁC Ja. Az jó volt.

VÉNASSZONY Túrógombóc?

SRÁC Hát lehet — olyan tészta —

VÉNASSZONY Mi lehetett — túrócsusza? De mikor

csináltam én túrócsuszát?

SRÁC Kicsit olyan hogyhívják volt — olyan — na — paprikás.

Az volt. De jó volt.

VÉNASSZONY Akkor grenadirmars volt!

SRÁC Nem tom —

VÉNASSZONY De, akkor grenadirmars volt! Nem emlékszel?

SRÁC De — de —

VÉNASSZONY Hát persze! És hogy szeretted — persze hogy grenadirmars volt!

Csőnd

(Haverhoz) Úgy ette — úgy falta szegényke — pedig tiltakozott, hogy nem is éhes —

HAYER Ez jó! *(Vihog)*

VÉNASSZONY Mer volt úgy, hogy az apja nem adott neki három napig — ő meg étlenszomjan —

SRÁC De nem, csak úgy volt, hogy — mer éppen nem volt
pénze — azért nem —
VÉNASSZONY Ugyan, volt annak pénze!
SRÁC De nem — tényleg nem !
VÉNASSZONY Téged küldött, hogy lopjal kaját, nem? ő meg
feküdt — hogy a feleségét gyászolja — aki elment
kurválnodni!
SRÁC De nem! Beteg volt! Ki volt írval
VÉNASSZONY Beteg ! Ahogy téged elvittek az intézetbe —
rögtön talpra állt — mer nem volt, aki etesse ! Még ő volt
beteg!
HAVER *(vihog)*
SRÁC Kussoljád, te hülye barom állat!

Csönd

Nem úgy volt — most hiába tetszik mondani — nem úgy
volt — láza is volt — rendszeren ki volt írva — ki az isten
gondozta volna — hát kicsoda?
VÉNASSZONY Most mit véded — nem is fűtött — át voltál
fagyva — tiszta kék voltál — nem emlékszel?
SRÁC Jó, mer hideg volt --
VÉNASSZONY De azért ő fűtött — amikor te elmentél
az iskolába — mi az hogy — csak délutánra hűlt ki
—hogy te sajnáld — láttam én — hogy te sajnáld — SRÁC
De nem — de nem --!
VÉNASSZONY Hogyhogy nem? Láttam!
SRÁC De nem!
VÉNASSZONY Sapkád se volt — én kötöttem — én adtam
'kölcsön a lábost — és akkor könyörögtem, hogy adják
vissza — és ki se mosták — sürolhattam a mocskot — még
az anyád, amikor itt volt —

Csönd

Hát most itt vagy — ez jó — hogy éppen most
de én ezt tudtam — kértem — és megadta az Úr — Nem
tudom, ha éhes vagy — most főzhetek valamit
— Ez olyan — hogyhívják az ilyet — ez kegy — az Úrtól —
SRÁC Aput nem tetszett látni?
VÉNASSZONY Hát most itt vagy — *(Haverhoz) Olyan* kedves,
okos kisfiú volt — hát akkor én most be-megyek, és írok
még egyet — hogy jó legyen neki, tudod?
HAVER Hát —
VÉNASSZONY Nem tudom -- majd nem fér 'be az ágyba — de
majd veszek egy hosszút — ezt nem gondoltam — és te még
nőni fogsz?
SRÁC Hogy mit?
HAVER *(vihog) Fogsz még nőni, bazmeg!*
SRÁC Kussoljád má, bazmeg!
VÉNASSZONY Hogy beszélsz? Ne beszélj így!
Csönd

SRÁC Én nem —
VÉNASSZONY Én 'most megmondom neked — hogy én ezt
éreztem — és még régen — vettem mindent
— csecsemőholmit is — meg gyerekholmit — olyan
szépeket — mer láttam a kirakatban, és tetszettek
— jó volt megfogni — az anyagot — én mindent vettem —
'és elrejtettem — nehogy megtudja a férjem — lent van a
pincébe — naftalinba — majd nem tudom — lehet hogy
'kinőttes — pedig te mindig kisebb voltál — amikor 'én
ezeket vettem -- de milyen jó lesz neked ahogy megnősülsz
— a gyerekednek — akkor ezeket is hozzáírom — most
bemegyek és meg-írom újra — istenem — az ember már
egészen oda-van — és akkor hirtelen — *(Mosolyog, bemegy,
be-csukja az ajtót)*

TIZEDIK JELENET

Csönd

HAVER 'Hát 'ez teljesen dilis, a vén csak
SRÁC Nem is igaz — én csak azért mentem be, mer hideg volt
— nem is igaz, hogy ettem — hazudik a szemét vén kurva
— mivel fűtött volna Apu — mi a kurva istennel fűtött
volna — mivel!

HAVER Nem vette észre, a macskát —
SRÁC Kussoljád má, mer szétverem a fejed bazmeg!
HAVER Most mi van?
SRÁC Mér nincs itt senki — a kurva életbe —
HAVER Mér, hátha megjött —
SRÁC Ne pofázz, bazmeg — ne pofázz —
HAVER Jó, én nem —

Csönd. Srác lelkierőt gyűjt, bekopog, csönd. Szünet. Srác erősebben kopog, aztán belerúg az ajtóba. Apa ki-nyitja

APA *(üvölt)* A kurva életbe! —

Csönd

SRÁC Apu —

Csönd

APA Mi van — SRÁC
Apu —
APA Te vagy az?

Csönd

HAVER Csókolom.

Csönd

APA De nagy vagy.

Csönd

Megszöktél? Megszöktél, vagy mi van?
SRÁC Nem szöktem meg ! Nem szöktem meg ! Elengedtek!
APA E!
SRÁC Három napra!
APA Mi? Három napra?
SRÁC Három napra! Elengedtek!

Csönd

APA Szóval elengedtek. *(Csönd)* Nahát — szia. — El-engedtek
— és papír is van? Hogy elengedtek? — Mer aztán jönnek
szaglásznak — aztán még én leszek a hibás — érted.
SRÁC Van — mér nem hiszed — mér nem hiszed — APA Jó,
én elhiszem — csak érted — Nahát akkor ki-engedtek?
Csönd

Hány napra, mit mondtál?
SRÁC Három napra.
APA Az jó, három napra, az jó. Mi ez? Szünet? Vagy micsoda?
(Kis csönd) Azér irhattál volna — előre — megirhattad volna
— hogy jössz. Meg kellett volna írnod — hogy mikor jössz
— máskor ird meg előre
— hogy mikor jössz. Mi? Mondjál valamit.
SRÁC Nem tudtam.
APA Micsodát?
SRÁC Hogy kiengednek —
APA Mér nem tudtad — nem mondták vagy micsoda? SRÁC
Nem.

Csönd

APA Jó van — nem baj — nem mondták, nem mondták — jó
van — akkor nem is tudhattad — mikor jössz — látod —
semmi baj — itthon vagyok — még jó — hogy itthon
vagyok. *(Kis csönd)* Voltál már itt
— amíg én nem -- voltál már? Máma?

SRÁC Voltam.
APA Te figyelj ide — mondd — hozzányúltál te ah-hoz a
macskához? Mi? A vénasszony macskájához — de ne
hazudjál nekem!
SRÁC Nem.
APA Nem?
SRÁC Nem.
HAVER Nem is láttunk semmilyen macskát.

APA Megdöglött neki, és rámfogja — de biztos? SRÁC
Biztos.
HAVER Biztos.
APA Nekem megmondhatjátok — hülye vénasszony — úgy
kell neki — mi? Na. Nyugodtan — nem hallja senki —
hozzányúltatok?
SRÁC Nem.
HAVER Nem.
APA Nem? Jó van — na jó — akkor jó van.

Csönd

Hát akkor hazajöttél — három napra — érezd jól magad —
nem?

Csönd, állnak

HAVER Jó, akkor én most elmegyek — majd vissza-nézek.
SRÁC Nem tom — megyek én is —
APA Most hova mész?! Mit kell folyton elmászkálni?! Nem
mész sehoval!
HAVER Te csak maradjál — maj visszanézek — szia,
csókolom. (*Kiszalad, csönd*)
APA Csak menjél utána — ha ez neked ennyi — hogy végre
hazajöhetsz — annyi Idő után — és akkor nem bírod ki az
apáddal — hát csak menjél.

Csönd

Azér ha írtál volna — akkor lett volna kaja — valami —
minden — mégis jobb lett volna — máskor azér próbáld
meg —
SRÁC Dehát nem lehetett — nem akartak — mer kell az a
baszás — a izé — a tanácsi papír — de a tanácsi izé — a
gyámügyes — nem adja — ha nem kéri a szülő — nem 'érte
— nem kérte — anélkül tilos — de aztán a dirihelyettes —
már nem bírta — hogy folyton járok a nyakára — egy
rendes tag — az engedett el — tanácsi papír nélkül — amit
nem is szabad neki —
APA Igen? Hát én nem tudom — nekem nem mondták —
SRÁC Én megírtam — még régen — hogy hívjal haza
— és akkor a tanácsi faszi kiszáll —
APA Ide? Ide nem száll ki senki — eleget mászkáltak itt
nekem — a 'kurva anyjukat — (*Kis csönd*) Mér — nem is
írtál — nem is kaptam meg — tényleg — mér, mikor?
SRÁC Hát rég — nem tom már — másfél éve — nem tom
APA Én nem kaptam meg — semmit — biztos elve-szett --
ide nem is jár postás — nem kaptam sem-mit —

Csönd, állnak

Na és -- milyen ott lent — ?

SRÁC Hát jó.

APA Jó?

SRÁC Jó.

APA Mit mondtál, hol van?

SRÁC Ez a mostani?

APA Ja.

SRÁC Hát a francba — ahol az üzem. Mi egy tanya mellett.

APA De először nem odavittek —

SRÁC Nem — itt voltam — egy olyan gyűjtőbe — a
gyívibe — úgy hívják — aztán meg mindenfelé —
nem tom — dobálják az embert valahogy — APA

Kaja? Jó szar, mi?

SRÁC Nem szar, jó.

APA Jó?

SRÁC Jó. Olyan is volt — olyan hely — hogy nem jó
— de Inkább jó. Lehet repetázni — minden. APA Nekem
ne mondd — biztos éheztenek a rohad-

tak — lopják a kaját —

SRÁC De nem — tényleg — lopnak — de kaját nem — ha
kaját, akkor is elég —

Csönd

APA Na és micsináltok?

SRÁC Hát nem tom. Ami kell — lógunk.

APA És?

SRÁC Hát semmi.

APA És mi van — szakmát tanulsz — ?

SRÁC Ja. De az nemigen van — sorjázunk — ilyenek

— lógunk — lehet lógni —

Csönd

APA Az a hülye nővéred — az már biztos keres — SRÁC Nem
tom — mer a testvéreket szétdobálják — úgyhogy nem tom
hovalett —

APA Á, az már biztos keres — egyszer se írt — kurva lett, mi?

SRÁC Nem tom.

Csönd

Egyszer állati balhé volt — békát raktak be — a nevelőnek
— az ágyába —

APA 'Mi? Békát?

SRÁC Ja — de nem tudták ki volt —

APA Kicsoda?

SRÁC Hát a fafejű — volt egy olyan — egy barom — arénázott
egész éjjel — kizavartak — ott álltunk vigyázba — de nem
kópótt senki — állati balhé volt —

Csönd

Sok béka volt — ott sok a béka — cigarettáztattuk őket —
be kell dugni a szájába — szívja, szívja — feldagad — és
szétpukkad —

APA A béka?

SRÁC Ja.

Csönd

APA Te ne cigizz nekem — hallod? Nehogy má cigizzél —

SRÁC Á.

APA Nem cigizel?

SRÁC Nem.

Csönd

APA Hát itthon nincs semmi — a Feró elment — SRÁC
Feró?

APA Ja — akinek volt az a totókulcsa — tudod — SRÁC
Feró?

APA Ja — elment maszekolni — egyszer visszajött —
aszongya ötször annyit keres — biztos hazudik — de biztos
hogy keres — öltönybe jött vissza -- még jó hogy nem volt
rajta olyan izékesztyű — kesztyű — meccsre se jár ki — jó,
mi?

Csönd

SRÁC Egyszer azt álmodtam — nagyon szar volt — azt
álmodtam — hogy levágták a lábad — a gép — nem tom —
és szaladtál felém — valahogy egy lábon — és ömlött a
véred a másiktól — ami nem volt — és én szaladtam előled
— te meg egy lábon —

APA Hogy a lábamat — levágták ?

SRÁC És futottál —

APA Melyiket vágták le?

SRÁC Nem tom — azt így nem tom — nem volt sem-mi? — a
lábaddal.

APA Á — nekem — á!

Kis csönd

SRÁC Én meg — az is volt — féltem — hogy spén megy a
'szemembe — és kiveszik — a szememet — kivették — az
egészet — láttam azzal amelyikből ki-vették — hogy mit
vették ki — de sose megy bele semmi.

Kis csönd

(*A garázsra mutat*) Ez itt micsoda — ez nem volt
— ez micsoda?!

APA Garázs — azé a hülye csajé — van neki kocsija
— bent áll — mer nem tudja vezetni bazmeg — ötször
megbukott bazmeg — jó, mi? *(Nevet)*
SRÁC De mér garázs — hogyhogy ide —
APA Hát garázs.

Kis csönd

SRÁC Ott volt a fészter —
APA Ja.
SRÁC Az olyan jó volt — a fészter — mindig oda lehetett — a
fészter —
APA *El volt* korhadva — szétment — mér?
Kis csönd

Hogyhogy ilyen nagy vagy, bazmeg *Kis*

csönd

SRÁC *(zsebéből papírzacskót vesz ki, kibontja)* *Apu* — nézd —
APA Mi ez?
SRÁC Én csináltam — lemezből — fűrészszel — állatok -- nézd
— előrajzolás nélkül —
APA *(kezébe vesz egy-két kis figurát, nézi)* *Ez mi?* SRÁC
Melyik? Az tehén.
APA *Ez?*
SRÁC Fordítva kell tartani — tehén —
APA Tehén. Tényleg.

SRÁC Mindenféle állatok — csak úgy elkezdem és ál-
lat lesz — először odaadtam a csajoknak — mer tet-
szett nekik — aztán egy tizesér egyet — jó, mi? *APA Jó.*
SRÁC Kurva jól tudok köszörülni — képzeld — nem tudtam
hogy tudok — mondták hogy ilyen nehéz olyan nehéz —
egész apró fűrőfejet is tudok — a mester is velem
csináltatja — képzeld

APA *Az jó.*
Kis csönd

Egy kicsit ledőltem — az előbb — olvastam — *Kis*

csönd

SRÁC *Apu* — én már farkas vagyok.
APA Mi vagy?
SRÁC Farkas — mert amíg ott a nevelő — vagy a szakik —
addig kussolnak — de elmennek — és éjszaka mindenkit a
farkasok — állati erősek — aki nem nyal be nekik azt
kurvára szétbasszák —
APA Hogyhogy farkasok?
SRÁC Hát a banda — nem lehet meglógni — szétver-nek —
amíg kicsi voltam, aszíttem hogy lehet ugrálni — egyszer
kórházba is vittek — emiatt — itt ez a két fogam, ezt is
kiverték. *(Mutatja)*
APA A kurva anyjukat.
SRÁC De most már én is farkas vagyok — mindegy, ha új
hely — én már ott is tudom — hogy kell rögtön farkas lenni
— már amikor nyolcadikba jártam, már akkor — azóta
rögtön kinézem, ki a főnök — meg lehet érezni — és
megmondom neki hogy oké
— én nem akarok kibaszni vele — pedig nem is mindig a
legerősebb — de azt lehet látni —
APA Akkor jó.

Csőnd

Én a legjobb korba vagyok — ez a legjobb kor — még nem
is vagyok .negyven — mi? — tizenhattól negyvenötig most
hozzám minden nő passzol — de én már nem ám úgy — én
válogató lettem — a kurva anyád elvette a legjobb éveimet
-- kifacsart
— mint egy rongyot — de soha többé — megtanulja az
ember, mit lehet 'és mit nem lehet — jönnek a kiscsajok —
bent is — vannak ilyen kiscsajok — csak a köpeny van
rajtuk — kombiné se — semmi
— vigyorognak ám kurvára — de én vigyázok magamra —
én már megtanultam — mit lehet és mit nem lehet —

Csőnd

SRÁC És apu — jól vagy?

APA Én? Jól. Mér — hogy lennék — semmi különös
— melőzök — én napközbe melőzök — délelőtti mű-szak
— de majd kitaláljuk — mi legyen — arra a három napra —
nem tom — majd elmegyünk — ideoda — minden —
SRÁC És — nem tom — ellát valaki?
APA Engem? Nem kell — minek engem ellátni — SRÁC
Nem tom — mint én — régen —
APA Á — nem kell — hol van az má — á —

Csőnd

Nagyon rendes voltál — tényleg — hogy amikor én kivoltam
— akkor olyan rendes voltál — hogy pont akkor vittek el —
amikor én kivoltam — rohadt dögök — a hülye nővéred le-
'se szart — és akkor fogtak és elvittek —

Csőnd

Jó, hát majd — bent egy kupleráj van — mindegy
— nem minden van ott ahol volt — de majd rendet rakunk
—
SRÁC Én kitakarítok.
APA A — minek — majd meglesz --

Kis csönd

Te — arra gondoltam — micsoda fasság — hogy ott valami
hülye szakmát tanulsz — mér ,nem mész el melőzni —
keresnél.
SRÁC Hát nem tom — mindenki odajár —
APA Egy fasság. Nézz meg engem — én ha akarom
— bazmeg az öreg szakik nem keresnek annyit — mint én
— ha akarnám — csak mi az istennek — te — mi lenne —
ha mondjuk kijönnél — vissza — és elmennél melőzni —
ilyen nagy darab kölök — nem is tudom — minek szakma
— te is keresnél — én is — az már lóvé, mi? — ha
kiengednének — mer így mit kapsz — évekig melőzol nekik
— nem adnak semmit — csak ha felszabadulsz — és akkor
is meg-nézheted — nem tom — gyere haza — megdumáljuk
őket — jó, kijönnek szaglászni megin — a kurva anyjukat
— de megdumáljuk őket — van nekünk dumánk bazmeg —
mi ketten, *mi?* *(Nevet)*

Csőnd

SRÁC *Apu* — itt akarok maradni — apu — *(Elsírja magát)*

Kis csönd

APA Ne bögj — mér — én mit mondok -- na — SRÁC
Olyan szar — kurva szar — *(Sir)*
APA Na — mondom — el lesz intézve —
SRÁC Nem akarok visszamenni!
APA Nem akarsz, nem akarsz — jó — én is ezt mondom —
maj megcsináljuk — most itt vagy — mit mondtál, mennyi?
Meddig maradsz?
SRÁC Nem akarok vissza —
APA Hogy mikor mész el? — holnap?
SRÁC Holnapután.
APA Jó — akkor ez neked három nap — mi? — az jó — ne
bögjél má — az előbb mondtad, hogy jó ott
— nem mondtad? — a kaja — a farkasok — Mér, én mit
mondtam — hogy majd hazajössz — és egy kalap pénzt
fogunk keresni — de most majd menjél vissza — mer
jönnek, hogy megszöktél — jönnek a nyakamra — és megin
én iszom meg a levét — tudom én — akkor hiába — nem
érted?

Csőnd

Jó, ez most három nap --- hát mit akarsz csinálni?
— Micsináljunk?
SRÁC *(szípig)* Nem tom.
APA Mér nem tudod? — én tudjam? — én a te korodba
tudtam — csajokat hajkurásztam — moziba mentem —
ilyenek — akkor nem volt tévé — fociztunk — a haverokkal
— ti ott lent — fociztok?

SRÁC Nincs pálya —
APA MÉR nincs? — ezér nem lesz nekünk aranycsapatunk —
mindig mondom — mert nincsenek grundok
— az újság is megírja, még sincs — mér nincs ott pálya?
SRÁC Nem tom — pingpongasztal volt — elvitték — egy
nevelő — nála van —
APA A pingpongasztal? És nem az övé, mi? — a tiétek — és
elvitte — mi?
SRÁC Én már nem láttam — mesélték —
APA Ilyenkor ki kéne állni — hogy vigye vissza — mér nem
álltak ki? — nem kell hagyni — így vesz-nek el mindent —
mer hagyjátok — akkor kurva isten, hogy elveszik —
mondd hogy én mondtam —

Csönd

Jó — most mondjuk elmegyünk — jó? — mászkálunk —
vagy menjél moziba — nem tom mit adnak
— adok pénzt — kapsz egy húszast — jó? — én addig
olvasok — mer szoktam olvasni — meló után — kapsz egy
húszast —

Csönd

Meg addig rendet rakok — nem volt időm — de most hogy
itt vagy — ez mégis jó — hogy hazajöttél
— rendet rálak —

Csönd

TIZENEGYEDIK JELENET

A kocsibejárából jön Előadónó, mindkét kezében cecsker,
abban étel, ital, valamint aktatáska. Megáll

ELŐADÓNÓ Jónapot kívánok. Ez a negyvennégy? APA Ez.
ELŐADÓNÓ Nem értem, nincs kint a 'házzám. Itt bolyongok
fél órája, se házzám, se utcanév ...
APA Mer leestél — én akkor csináltam egyet — kiraktam —
fel volt 'rakva — mer a régi már teljesen
— olyan íz volt — 'lekopott — de jött a tanács — hogy
'nem íz — szabvány — leszedették — hogy majd ok —
azóta nincs.
ELŐADÓNÓ Nem értem, a szomszéd telekre, arra a
fakerítésre huszonnyolc van kiírva ... Kérdeztem, senki se
tudta.
APA A postás is — nem jön be — mert aszongya nem kötelező
— ha nincs szám — lakik itt egy vénasszony
— az kiáll oda ki — amikor várja a nyugdíjat — mer a
postás nem jön be — mi nem is vagyunk. (Nevet)
ELŐADÓNÓ (leteszi a cekkereket a földre, aktatáskájából
kivesz egy terverajtot, kibontja, nézegeti) Nem értem... itt
nem ez van.
APA 'Mit tetszik keresni?
ELŐADÓNÓ A tanácstól vagyok.
APA A tanácstól?
ELŐADÓNÓ Onnan.
APA Kérem szépen — itt a fiam — elvitték állami gondozásba
— de rossz neki ott — tessék kiengedni. ELŐADÓNÓ
Gyámügy. (A rajtot nézegeti)
APA Elvitték — teljesen jogtalanul a nővérét is — tessék
bejönni — nálam rend van — tisztaság — én dolgozok —
és akkor elveszik a gyerekeimet!
ELŐADÓNÓ Mondom, hogy a gyámügy. Van gyámügyi
előadó. Tessék hozzá fordulni. (Körülnéz) Nem értem.
APA Tessék öt kiengedni — és engem kijelölni — a izének — a
hogyhívják — aki neki a — tetszik tudni —
ELŐADÓNÓ A gyámjának.
APA Az az ! Mer lehet — tudom én —
ELŐADÓNÓ Gyámügy. (A garázsra mutat) Ez mi?
APA Garázs.
ELŐADÓNÓ Ez nincs.
APA Azé a nőé — aki ott lakik —
ELŐADÓNÓ Nem lakóépület?
APA Ez? Mondom — garázs — azé a nőé --SRÁC
Fészter volt ott — fészter — az anyém --

APA Majd én kihívom — ne tessék fáradni. (Kopog Nő aajtáján,
csönd, megint kopog)
NŐ (kinyitja, de csak résnyire, a lánc nem engedi) Mi az?
APA Jöjjön ki — a tanács jött a garázs miatt.
NŐ Hogyhogy a tanács? Megkaptam az engedélyt, az az
enyém.
APA A tanács aszongya lakóház.
NŐ (leveszi a láncot, kijön, Előadónóhoz megy) Az elvtársnő a
tanácstól?
ELŐADÓNÓ Onnan.
NŐ Ez az én garázsom. Megkaptam az engedélyt — bent van,
ki tudom hozni. Itt nem volt semmi, egy bódé, korhadt
fából. Én csináltattam.
ELŐADÓNÓ Ezen a rajzon nem szerepel.
NŐ Hogyhogy nem szerepel? Én bent voltam a tanács-nál,
megvan másfél éve....
ELŐADÓNÓ Mikor szálltak ki ide tőlünk?
NŐ Nem tudom ... (Apához) Kiszálltak?
APA Amikor elvitték a gyerekeimet — a fiamat is —
jogtalanul — mer a vénasszony följelentett — pedig örült —
most ásta el a macskáját — most mondja meg, elásta —
nem? Nem elásta?
NŐ Hát el.
ELŐADÓNÓ Ez mi, kert? Mert nálam kert van APA Ez
kert.
ELŐADÓNÓ Nem belső udvar?
Kis szünet

APA Ez kert?

NŐ Én nem tudom. Mért, van különbség?

Kis csönd

A Tanár úr biztos tudja — és ő megmondhatja, hogy ez
garázs — (Tanár aajtájához megy, kopog, szünet, megint
kopog)

TANÁR (kinyitja az ajtót) Könyörgök, hagyjanak már dolgozni!
NŐ Bocsánat, de az elvtársnő a tanácstól — tessék mondani,
ez kert vagy udvar? És az ott az én garázsom, tessék neki
megmondani !

TANÁR Kérem — én százszor kértem önöket — hogy ne
zavarjanak tanítás közben —

NŐ De a tanácstól vannak!

ELŐADÓNÓ (Tanárhoz) Ez a negyvennégy?

TANÁR Ez, kérem.

ELŐADÓNÓ Itt semmi se úgy van. Le kell ellenőriz-
nem, a gázbekötés miatt, de a szomszéd telek a hu-
szonnyolc, és nincs rajta szám. Ez a garázs nincs is.

TANÁR Egy pillanat. Milyen gázbekötés?

ELŐADÓNÓ Hát bekötik magukhoz a gázt.

TANÁR Most?

ELŐADÓNÓ A következő negyedévben.

TANÁR Kérem, én úgy tudom, hogy ezt az egészet szanálni
fogják.

ELŐADÓNÓ Persze.

TANÁR Ha szanálják, minek bekötni a gázt? Jó lett volna, ha
korábban kapjuk, de ha itt ügyis az egészet lebontják,
minek most már bevezetni?

ELŐADÓNÓ Benne volt 'a tervben, 'hogy itt gáz lesz. Nem volt
kapacitás. Most lett.

TANÁR Ez a tanácsnak egy csomó pénzébe kerül.

ELŐADÓNÓ Így van. Úgyhogy örüljenek, hogy ezt kapják.

TANÁR Ha most bevezetik, mi használjuk pár hónapig, fél
évet, egy évet, aztán jön a bulldózer, és eltakarítja ezt az
egészet. A közműveket áthelyezik. Egy csomó költség.
Építenek olyan tizemeletes kaszárnyát, mint amilyen itt a
környéken már van. Új csöveket fektetnek.

ELŐADÓNÓ Így van.

TANÁR Nem lenne ésszerűbb, ha most már nem kötnék be?

ELŐADÓNÓ Ezzel maga ne törődjön. Jóvá van hagyva. NŐ Ne
tessék akadékoskodni, Tanár úr, ha van gáz,
akkor jobb lakást kell felajánlaniuk cserébe. TANÁR Ez
akkor is pazarlás, kérem. Az állam kidob
egy csomó pénzt hiába.

Csitri és Bakfis érdeklődéssel figyel a Tanár aajtájában

ELŐADÓNÓ Így van. Biztos, hogy ez a negyvennégy? TANÁR
Ez a negyvennégy.

ELŐADÓNÓ Ahogy nézem, a méretek se stimmelnek.

TANÁR Kérem szépen, ha már bevezetik a gázt — jó, vezessék
be. De akkor talán mégse kéne szanalni. Nincs ez rossz
állapotban, meg a többi ház sem a környéken — egy
csomót rendbe hozattak, nem is olyan rég — egy olyan
magas házba alig férnek többen, mint ahány házat le
fognak bontani. És itt van-nak szép kertek is,
gyümölcsösök, azt mind meg kell majd semmisíteni. Kár
értük.

ELŐADÓNÓ Határozat van. Maga örüljön, hogy mindent
megkapnak ingyen.

TANÁR Ezek az épületek téglából épültek — alá van-nak
pincézve, az állaguk megfelelő, ezek még kibír-nak
negyven-ötven évet, többet, mint egy előregyártott
lakótelep.

ELŐADÓNÓ Kérem szépen, tessék engem békén hagyni. Én
megkapom a feladatot, és tisztességgel végrehajtom.
Tessék a pa^aszirodához fordulni. Hétfőn hosszú
félfogadás.

APA Tessék papírt adni, hogy itt nálam rend van, én nem
iszok, én dolgozok, ő is keres, tessék megnézni mekkora!

ELŐADÓNÓ Magyarazzák meg neki, hogy a gyámügy
APA Maga a tanácstól van — én most a tanácshoz fordulok —
tessék tanúsítani — hogy mi volt — amikor elment a
feleségem — itt maradtam — én ki voltam facsarva — és a
fiam látott el — mer én nem tudtam felkelni — igen — és ő
hozott nekem kaját — mindent — takarított — mosott —
mer a nővére is el-kóborolt — ha nincs a fiam — akkor én
ott döglök bele — egész kicsi gyerek volt még — de szerzett
mindent — és akkor följelentettek — és a tanács elvitte
tőlem — így volt? Mondják meg! Így volt?!

NŐ Így, mer a néni segíteni akart, hogy magához veszi, és
akkor szálltak ki, és akkor figyelt fel az állam — de nem
lehetett a nénihez, mert veszekedtek volna — úgyhogy
elvitték —

ELŐADÓNÓ *(sóhajt, a Sráca néz)* És?

APA Vissza akar jönni — mer nem jó ott neki — mér nem
jöhet vissza?!

SRÁC Hadd maradjak itt — én nem tom — én benn mindig
elképzeltem — hogy visszajöhettek — és akkor apuval — itt
— pedig nem is írt — de és szeretnék itt — övele *(Elstírja
magát)*

ELŐADÓNÓ Tessék bemenni a gyámügyre.

APA *(kinyitja a lakás ajtaját)* Tessék jönni — itt rend van —
tisztaság — tessék megnézni — itt van neki helye —

Tanár visszamegy, betuszkolja a lányokat, becsukja az ajtót

ELŐADÓNÓ Majd kijön a gyámügyes, érti? *(Visszarak-ja a
tervrajzot az aktatáskába, felveszi a cekkereket)*

NŐ Kérem szépen, ez a garázs, erre van engedély — meg
tudom mutatni — bent van — én ezért a garázzsal együtt
— nekem jár egy két szoba összkomfort — tessék felmérni
—

ELŐADÓNÓ Majd még kijönnek.

VÉNASSZONY *(kijön a lakásából, tiszta, kissé túl fiatalos
ruhában, kirúszozva, kezében papír, ordít)* Maga menjen
onnan!

ELŐADÓNÓ *(tjedten elugrik)*

VÉNASSZONY Letapossa a sirt! A sirt! Menjen onnan! NŐ
Tessék várni — az csak egy macska — felakasztották neki —

Előadónó kifelé indul, Apa utána rohan, megragadja a karját

APA Ez a rohadt vénasszony — most följelentem — mer
elvitette a fiamat — ez volt —

ELŐADÓNÓ Engedjen el!

APA Nem volt joga! Nem volt joga! Egy örült — elássa
ide a macskáját — örült — és ennek hisz a tanács! NŐ
(Vénasszonyhoz) A tanácstól jött — VÉNASSZONY
(Előadónóhoz) Tessék ezt nekem aláírni
— végrendelet — mer csak a Tanár úr hajlandó —
senki más — tessék nekem aláírni —

ELŐADÓNÓ Engedjen el!

VÉNASSZONY Mindent erre hagyok — erre a fiúra itt
— mindent — a bütort — mindent — a pénzemet is
— tízezer forint — azt is — újra megírtam — tessék aláírni
—

ELŐADÓNÓ Nem írok alá semmit — eresszenek — maguk
meg vannak veszve — adok én maguknak gázt —

APA Elvitette a fiamat — hogy ő akar a gyámja lenni
— ismerjük ezt — mer akkor ő kapja a pénzt — mint a
gyámja — persze —

VÉNASSZONY Nem érti, maga barom, hogy a fiára ha gyom
mindenemet?! Nem érti?!

APA Mi?

VÉNASSZONY Ez végrendelet — rá hagyok mindent
— a pénzemet — tízezer forint — azt is — és magamhoz
fogom venni — majd írok kérvényt —

APA Van pénze, mi? De az én zsebemből kilopja — én azt
kiszámoltam — mer a gyámsági segély minimum havi
négy száz — én azt tudom — nem vagyok hülye — asziszti
én nem tudom? Eddig kilencezerhatszáz forintot lopott ki a
zsebemből — ennyit — kilencezerhatszázát —
kiszámoltam!

VÉNASSZONY Hogy mit? — én loptam, magatól?! APA Mer
ha én lettem volna a izéje — a gyámja — a

kölöknék — ennek, a lányomat nem is számolom —
akkor ez annyi idő alatt ennyi! Ez ki lett számolva!

Ennyivel tartozik!

VÉNASSZONY Hát ez — hát ez —

APA Maga feljelentett — hogy csak fekszek — *(Előadó-nőhöz)*

Ez jelentett fel — hogy csak fekszek — mer ki voltam
nyírva — mer ez itt — ez akarta megkaparintani a pénzt —
a kölkök után — jól kiszámolta! Nahát nem kapta meg —
mer jött a gyámügyes — az látta mi van — de én se kaptam
meg — a kurva életbe — én se! *(Vénasszonyhoz)* Mer ha
maga nem olyan rohadt szemét — akkor megkapom!

NŐ Az úgy volt, hogy jött a gyámügyes — és látta, hogy
itt balhé lenne — ezér nem akarta, hogy a néni —
aki igazán csak jót akart — tessék elhinni.

APA Hát én ki is tekerem volna a nyakát — ki én — NŐ
Szegény fiú olyan rendes volt — ápolta az apját —

lógott az iskolából, melózott — hogy legyen pénz —
kirúgták az iskolából, hogy pénzt lop —

SRÁC Nem is loptam! Csak a nővéremtől! Nem is loptam!

NŐ Az apja csak feküdt — kiúrták — a fiú főzött is rá,
takarított, minden — elég szerencsétlen dolog volt, hogy
akkor jött a tanács — én tudom, hogy a tanács jót akart —

ELŐADÓNÓ *(kiszabadítja magát)* Menjenek a gyámügy-re!
(Kiszalad a kocsibejárón)

VÉNASSZONY *(utána kiált)* Legalább írja alá — kell két tanú
— írja alá!

Előadónó eltűnik

APA *(a kocsibejáróban Előadónó után kiált)* Nem is vertem —
soha! Mindenki veri a kölkét — én soha! *(Kis csönd, Srác
felé)* Mér — vertelek?

SRÁC Nem.

APA Nahát! Egy-két frász, de verni — azt soha! Onnan kell
elvinni, ahol agyonverik — de onnét soha — csak tőlem —
amikor nagyok — amikor már keresnek — ez azért is van —
mer ha nincsenek itt — akkor nem adnak nagyobb lakást —
erre megy ki — tudom én! Mer a tanács is — mér kell
beleszólni az ember életébe — mér kell — amikor úgyis
kurva nehéz — akkor mér kell belepofázni — mér kell!

NŐ Jót akartak — higgye el, hogy jót akartak — az egy
nagyon rendes gyámügyes volt.

APA Akkor is mit szólnak bele — az életbe — mit szól-nak
bele — *(Vénasszonyhoz)* Rohadt spicli. VÉNASSZONY
Magával nincs mit beszélnem. A fiára hagyom mindenemet,
érti? De magával nincs mit be-szél-nem. *(Nőhöz)* Veled se —
gyáva szemét — egy ilyet nem tud aláírni — de nem baj —
mert az Úr nem akarja, hogy a rossz uralkodjon a világon —
(Sráchoz) majd meglátod —

NŐ Hogy én vagyok szemét! Én itt védem a nénit — és akkor
— és akkor — mindig be tetszett tenni —

— mindig — el tetszett űzni az egyetlen — a mérnököt — aki vezett —
VÉNASSZONY Mi? Én? Kicsodát?
NÓ Az egyetlen pasas volt — de rá tetszett szállni — hogy jöjjön kávézni — itt tetszett lesni, mikor jön — és nem bírta — az egyetlen pali volt — aki —
VÉNASSZONY Te meg vagy örülve.
NÓ Én? Én? Miket tetszett mondani a bácsinak — rólam — végig — tudom én — elmondta a bácsi — hogy én csak a lakásért — végig ez ment — mert én fiatal vagyok, és szép — aljas tetszett lenni — féltékenységből — tudom én —
VÉNASSZONY Mi? Én? Az egy vénember volt! NÓ
Fiatalabb volt a néninél!
VÉNASSZONY Egy rozoga vénember! Csak megszántam — mer te csak amit muszáj volt — és itt rohadt egyedül egész nap — hát addig én behívtam — vettem neki almát — te meg féltél, hogy én akarom a lakását — mer csak az aljasság ami a fejetekbe van — csak az —
NÓ Itt tetszik leskelődni — amikor én a Tanár úrral beszélgetek, rögtön ki tetszik rohanni — hogy nehogy énvelem —
VÉNASSZONY Hát ez —
NÓ De igen!
APA *(nevet, Sráchoz)* Hallod? Tépik egymást — jó, mi? *(Nevet)*
NÓ Maga fogja be — csak leskelődni tud!
APA Hülye kurva — lefekszik mindenkinek — aszisi nem látom — mindenkivel — folyton kint a csöcse hogy lássam — rohadt kurva —
NÓ Majd én mindenkit — mindenkit — *(Berohan, be-vágja maga mögött az ajtót, lánccsörgés)*
VÉNASSZONY Mer neki kellett volna a macskám — el akarta édesgetni — és az a hülye dög — még dörgölődött is hozzá —
APA A macskája! *(Nevet)* A hülye macskája! Megdőglött a macskája, néni drága! Kifingott a cicus! „Macskuszka, macskuszka, kssz, kssz, cicmic!”
(Nevet, ugrálni kezd a mankó körül, indiánüvöltést hallat, Srácnak integet)
SRÁC *(nevet)* Apu — apu — *(Csatlakozik hozzá, ő is körbeugrálja vele a mankót, indiánüvöltéssel)*
VÉNASSZONY *(nézi az ugrálókat, kihúzza magát, mozdatatlanul áll)* Istenem — hála néked istenem hogy újra — hogy figyelmeztetsz engem istenem —

Apa és Srác ugrál. Időnként kezüket a szájuk előtt lebegtetve üvöltenek egyet-egyét

Te tudod istenem hogy mért kell ezt — te tudod istenem --

Apa és Srác abbahagyja, lihegnek. Apa átkarolja Srácot, az hozzábújik nála alacsonyabb apjához

(Vénasszony szétmaszatolja a könnyeit, szétmázolja a rúzsát) Nem baj istenem — semmi se baj — akkor is — akkor is — *(Bemegy a házba, behajtja az ajtót)*
APA *(liheg)* Na bazmeg — mi? *(Nevet, liheg)* Hej bazmeg — jaj!
SRÁC *(nevet)* Apu — hu bazmeg —

A kocsibejáróból jön Anya, fel van pakolva cekkerekkel, megáll

APA *(krárog)* Kéne mozogni — mi? Focizni — fejelni — vagy valami — *(Fújtat)*

Srác észreveszi Anyát, odébblép, nézi, rosszul lesz, leül a garázs elé, meredten nézi az anyját, csönd
ANYA Mi van?

Csönd

APA Semmi bazmeg — semmi — itt a kölköd — nem látod?

Anya odanéz, hallgat

Na, menjé má be — rakjál rendet az istenit — még kaját se tudok neki adni — hol a picsába tekeregsz — amikor hazajön — és rakjál rendet bazmeg — kiviszed az ágyadat a konyhába — mer ő fog bent aludni — velem — érted, bazmeg? — ne nézz nekem — ne nézz — és pakold el a rohadt cuccaidat, érted —

Anya bemegy a lakásba, csönd

Az anyád most itt van — már elég rég visszajött — most itt van — visszajött — és itt van — legalább főz, nem? — most rúgjam ki? Akkor mi van? — legalább amíg itt van — főz, nem? Most mi van? Most 'mi van, bazmeg? Mér nem mondasz neki vala-mit — az anyád neked, az istenit.

Csönd

Nincs is semmi — közöttünk — visszajöhet, micsináljak — hova menjen — folyton kirúgják — hát hova menjen — főzzön — nem érdekel — csináljon amit akar — menjen férjhez — ha akad olyan állat — de folyton visszajön — nem jön össze neki. *(Nevet)* Ki-nek kell egy ilyen vén csaj? Nem megy az úgy — ő csak hiszi — hát én nem szólok bele — férfibá még nem öreg az ember — ha ennyi idős — még nem is vagyok negyven — én még akármit — mi? Ez a legjobb kor. Hozzám most tizenhattól negyvenötig minden nő passzol — de én már vigyázok — én már meg-tanultam — mit lehet és mit nem lehet.

Csönd

Most mit ülsz — anyád főz — bemegyek. *(Kis csönd)* Majd gyere be — biztos kell kaja, mi? — Hát majd gyere. *(Bemegy a lakásba, becsukja az ajtót)*

Csönd. Srác ül a garázsajtó előtt, hallgat

TIZENKETTEDIK JELENET

A kocsibejáróból jön Haver, megáll

HAYER Mi van?

Csönd. Haver Srác mellé ül a garázs elé

Ültem kint — vártam hogy jöjjön valaki — nem jött senki.

Csönd

Mi van?

SRÁC A kurva anyját —
HAYER Mi van?
SRÁC *(feláll, fölveszi a baltát)* Szétverem a fejét — szétverem —

Haver hallgat

Szétverem a fejét! *(Nekiesik a garázsajtó lakatjának, leveri, közben ordít)*

HAYER Elvisszük a kocsit?
SRÁC *(liheg, ledobja a baltát)* A kurva anyját — NÓ *(kijön)* Jesszusom! Micsináltok! Miért? *(Visszame- nekül, az ajtót résnyire nyitva hagyja, ráteszi a lán-*

cot, rémülten bámul kifelé)
HAYER *(kinyitja a garázsajtót, befelé néz)* Kispolszki. NŐ Könyörgök — ne!

HAYER Nem mer kijönni, bazmeg. *(Nevet)*

NÓ Ne csináljátok — kérlek szépen — ne!

HAYER Elvisszük?

SRÁC Ülje má le a seggedre.

HAYER Nem tudsz vezetni?

SRÁC Nem. Ülje le a seggedre!

Haver leül, csönd

NŐ Kérlek szépen — ne — Csönd

HAYER Odavan a csaj. (Nevet) SRÁC
Kuss legyen.

Csőnd. Nő rémülten néz. Csönd

TIZENHARMADIK JELENET Tanár

kijön Csitrivel és Bakfissal

TANÁR Hát akkor a jövő héten.

CSITRI Igen, Tanár úr. (Papírpénzt vesz elő) NŐ
Tanár úr!

TANÁR (odanéz) Tessék.

NŐ Semmi — csak elnézést — hogy zavartam — óra közben

TANÁR Semmi baj — semmi baj — (Csönd) — Még annyit szeretnék mondani — hogy ez a fohász, ez a szépséges, mélyről fakadó, emberi fohász, ez a kétségbeesett fohász, ez kérem nemcsak azért a század magyar költészetének, és nemcsak magyar költészeté-nek talán legnagyobb költeménye, mert ugyanazzal az élménnyel küszködik, mint ugyanebben a korban a legnagyobbak, például Dosztojevszkij és Nietzsche, mint már mondtam, és nemcsak azért, mert azóta sem, ahogy mondják, azóta sem vesztett az aktualitásából, minthogy azóta is pontosan ebben a helyzetben van a világ, az egész világ, kérem. Hanem ez a szépséges, emberi, kétségbeesett, mélyről fakadó fohász, ez a rettenetes, önkínzó kiáltás kérem a hitetlenül hívó lélek páratlanul pontos és szépséges feltárulkozása, és merem állítani, hogy ebben még a legnagyobbakat is fölülmúlja. Mert ebben a versben nem azért menekül az Úrhoz, mert megtért, mert az Úristen van, mert hiszi, hogy létezik, mint egy másik versében mondja, egy öreg isten, ez nem a gyöngé ember menekülése, hanem olyan felnőtt, komoly emberé, aki felméri, mi történik, ha erről a már soha többé fel nem támasztható istenről lemondunk, kérem.

Csitri közben Haverral szemez

S hogy ez a komoly ember mennyire tisztában van gyöngeségével, s hogy emiatt ez az ember mégsem gyöngé, hiszen bevallja, azt világosan kifejezi, ami-kor azt írja:

„Adjuk Neki hittelt magunkat,
Ő mégis csak legjobb Kísértet,
nincs már semmi hinnivaló,
higgyünk hát a van-vagy-nincs Úrnak.”

Tessék megfigyelni, hogy eddig Istennek szólította, és most egyszerre Kísértetnek hívja, nagybetűvel természetesen. A Kísértet rossz szellem is lehet, kérem. Te-hát ezzel azt mondja a költő: akár van ilyen Isten, akár nincs, akár jó, akár rossz, mindenképpen kell, hogy létezzen, akkor is, sőt főleg akkor, amikor „nincs már semmi hinnivaló”. Ez a komoly, kétségbeesett ember hallatlanul mély gondolata. Azt mondja ezzel a költő: bármi legyen is az a valami, az a szellemi természetű az ember fölött, lehet akár végzetes, ellenséges is az emberrel szemben, az még mindig jobb, mint ha nincs. És ezt fejezi ki olyan gyönyörűségesen az utolsó szakaszban, a magyar költészet legszebb négy sorában, amit kérek megtanulni kívülről:

„Mert ő mégis legjobb Kísértet
S mert szörnyűséges, lehetetlen,
Hogy senkié, vagy emberé
Az Élet, az Élet, az Élet.”

Bakfis papírpénzt csúsztat Csitri kezébe

Tessék megfigyelni kérem, hogy ez az akár jó, akár rossz Kísértet itt „legjobb Kísértetként” aposztrófáltatik. Mindegy tehát, milyen, csak létezzen. S a ma-

gyarázat: szörnyűséges és lehetetlen, hogy először is senkié az élet — tessék megfigyelni a paradoxont, hogy a költőtől független szörnyűséges jelző hogyan keveredik a költő lélkének kétségbeesett felkiáltásával, a lehetetlennel; s hogy utána először az következik: senkié az élet. És csak ezután jön az igazán mély, nagy gondolat, amelyet azóta, sajnos, az élet igazolt mindmáig, a legszörnyűbb prófécia, amit valaha költő kimondott, a legsúlyosabb kasszandrai jóslat, amely beteljesedett:

„S mert szörnyűséges, lehetetlen,
Hogy senki, vagy emberé
Az Élet.”

Mert az ember nem méltó az életre, mert az ember, ha az élet fölött hatalmat nyer, tönkreteszi. (Kis csönd) Úgyhogy tessék megtanulni, nem is csak az utolsó szakaszt, hanem az utolsó kettőt. (Kis csönd) És majd ha erre maguk is rájönnek, akkor ez a nyolc sor fel-idéződik magukban, akkor is, ha most nem értik még egészen.

BAKFIS De értjük, Tanár úr.

TANÁR És ha felidéződik, akkor, bármily különös, meg fognak nyugodni. Meg fognak nyugodni, mert úgy érzik majd, hogy maguk is valami nagynak a részei, valami olyan szörnyűségnek, amelyben maguk előtt már olyan gyönyörű lelkű emberek is szenvedtek, mint amilyen Ady Endre volt. És akkor maguk megérik majd a szépséges nagy közösséget, amelybe az emberek tartoznak — azok az emberek, akik az Életet csak tönkretenni képesek — de ha ezt megérik, akkor megjelenik maguknak az a Szellem, az a Kísértet, amelyről Ady Endre beszél — megjelenik magukban az Úr.

Tanár könnyezik, csönd. Lányok állnak. Csönd. Tanár krárog

Úgyhogy kérem az utolsó nyolc sort kívülről megtanulni — Nekem most el kell mennem —

CSITRI Köszönjük szépen, Tanár úr. (Nyújtja a pénzt) TANÁR Igen — (Elveszi) Köszönöm. Úgyhogy egy hét múlva. (Gyorsan bemegy a lakásába, az ajtót nyitva hagyja)

Csitri és Bakfis vihog

CSITRI Psszt!

BAKFIS Psszt!

TANÁR (kijön, kezében szatyor) Elfelejtettem bevásárolni — amikor jöttem haza az iskolából, és nem volt nálam szatyor — sietek -- kezüket csókolom. (Nőnek) Kezit csókolom.

CSITRI, BAKFIS Csókolom, Tanár úr!

Tanár kisiet a kocsibejárón át

HAYER Nézz oda, bazmeg —

BAKFIS Na gyere.

CSITRI Hova rohansz?

BAKFIS Gyere már!

CSITRI Milyen helyes fiú.

BAKFIS Gyere.

HAYER Nézz oda, bazmeg — SRÁC

Hagyjál.

HAYER Néznek. Mi? Néznek.

BAKFIS (Nőnek) Csókolom.

NŐ (halkan) Szervusz. Szervusztok.

BAKFIS Na gyere.

Haver feláll, kicsit közelebb megy a lányokhoz

CSITRI Helyes srác — amelyik ül. Mi? Haver megáll

Úgy látszik, nem tud felállni.

Haver felröhög

BAKFIS Ne — most minek —

CSITRI Mint komor bikáé, olyan az ülése.
BAKFIS *(felnevet, aztán abbahagyja)* Nem kell ezekkel.

Csitri és Bakfis megindul a kocsihajó felé, Nő hallgat, figyel

CSITRI *(visszanéz)* Nem tud jönni. HAVER
(Srác) Gyere már, bazmeg — SRÁC Szemét
kurvák.
BAKFIS *(dühösen)* Gyere már.

Csitri és Bakfis kimegy a kocsihajóra

HAVER Ezt most minek kellett, bazmeg — minek — nem
láttad hogy faszk kell nekik? — nem láttad, bazmeg?!
SRÁC Kussoljál, a kurva anyádat.
Nő rémülten hallgat

HAVER *(visszamegy Sráchoz, leül)* Most mi van — mi? Csönd

Jó kis csajok — minek kellett —

Csönd

Mi van — a faterod elment? — vagy mi van?

Csönd

Mér nincs kulcsod, bazmeg — mondtam neked, hogy legyen
— nekem van —

Csönd

Figyel — néz — a csaj — néz --
SRÁC Fogd be a pofádat, te hülye barom állat —

Csönd

Elszedte aputól a pénzt — tizezer forintot — rohadt vén dög
—

HAVER Mi?
SRÁC Rohadt vén dög — miatta van minden — HAVER Mi?
— az a vén csaj — akinek a macskája —? SRÁC *(Nőhöz)* Mit
néz? Most mit néz?! Mit néz?! NŐ Ne — kérem —
SRÁC Elvette a fészert — az enyém volt — mér vette el?!
(Elsírja magát, csönd)

HAVER Ne — na —
NŐ En nem tudtam — ne haragudj — nem tudtam — HAVER
Most mi van —
NŐ Mit adjak neked — ha akarsz valamit — én szívesen —
SRÁC Menj a francba! — ne nézzen! — szétverem a
kocsiját, ha néz!!
NŐ Ne — azt ne — nem nézlek — de azt ne — SRÁC
Menj a francba!!

Nő behúzódik, de az ajtót nyitva hagyja résznyire

HAVER Szétverjük — a kocsiját —? Mi? SRÁC
Hülye barom állat — HAVER De most mér —

*Csönd. Jön Tanár, kenyér, tej, bor, felvágott a szatyorban. Nő
a lépéseket hallva az ajtóba áll*

NŐ Csokolom, Tanár úr.
TANÁR Nem vittem szatyrot reggel — elfelejtettem — úgyhogy
most kellett bevásárolnom — öt órám volt, elfelejtettem. És
óra után el kellett mennem — még délután — mert nem
lehet NDK-füldugót kapni — pedig az a legjobb — csak
hiánycikk. Az a legjobb. *(A fiúk felé)* Szervusztok. *(Nőhöz)*
Polyton a tévé — úgyhogy altató is kell —
NŐ Igen, már sokszor tetszett mondani.
TANÁR De az altató még mindig kevésbé — Csáth Géza
ópiumot szívott — tetszett olvasni? Majd mesélek

róla — nagyon szép novellái vannak — Hát, kezicsokolom.
NŐ Csokolom, Tanár úr.

Tanár bemegy a lakásába, kulcsra zárja. Csönd

HAVER Figyelj — néz.

*Srác kézbe veszi a baltát, nézi. Nő becsukja az ajtót, hallani a
láncsörgést és a zárat. Csönd*

SRÁC Ellopta Aputól — a pénzt —
HAVER A vén csaj? Jó, hogy legalább a macskáját ki-nyírtuk
— mi?

Srác leteszi a baltát, csönd

Mit vagy oda — semmi — bemegyünk, és visszaadja
bazmeg —

Csönd

Naná, hogy visszaadja, bazmeg — nem mer az nyikkanni —
bemegyünk, és visszaadja —

Csönd

(Felveszi a baltát) Maj meglátja ezt — kurvára be-szarik
bazmeg — aztán öregem ott a pénz —

Csönd

SRÁC Négyszáz az enyim.
HAVER Mi?
SRÁC Mer kilencezerhatszázát lopott — és van neki tizezer.
Úgyhogy négyszáz az enyim.
HAVER Mér — én is megyek — nem?
SRÁC Nem kértelek.
HAVER Maj neked egyedül odaadja — hülye.

Csönd

SRÁC Akkor kétszáz a tied.
HAVER Mér kétszáz — ötezer.
SRÁC Lófasz. Apué kilencezerhatszáz.

Csönd

HAVER Hát tudod — a te apád bazmeg —
SRÁC Vigyázzál a pofádra — kaphatsz még bazmeg —

Csönd

HAVER Nem tom — kéne izé — zokni — amit a fejünkre —
SRÁC Csába! Minek!
HAVER Hát az kell — nem?
SRÁC Csába.

Csönd

TIZENNEGYEDIK JELENET

*A kocsihajóról jön Törzs és Közeg. Srác és Haver fel-áll.
Haver kezében a balta*

HAVER Csokolom.
TÖRZS Szia. Ez kicsoda? HAVER
Hát a izé — hát ő az. TÖRZS
Személyi igazolványt.

Srác előveszi, odaadja, Törzs lapozza

Jé, te vagy az? Meg se ismerlek. *(Közeghez)* A fia. KÖZEG
Ja.
TÖRZS De te intézetbe vagy — nem?
SRÁC Igen.
HAVER Megszökött! Nekem mondta! Megszökött!

Csönd, Srác Haverra néz, elővesz egy papírt, odaadja, Törzs nézi, majd Közegnek nyújtja

TÖRZS Szabályos eltávozási engedély?

Közeg tanulmányozza

SRÁC Szabályos.

TÖRZS Nem téged kérdeztelek.

Kis csönd

KÖZEG Hát — engedély.

TÖRZS Pecset, dátum van? KÖZEG

Pecset van. Dátum van. TÖRZS

Fejléces?

Közeg bólint

(Visszaveszi) Ez egy szabályos eltávozási engedély. Hány napra?

SRÁC Három.

TÖRZS Nem téged kérdeztelek.

KÖZEG (belenéz a papírba) Három.

TÖRZS Ez egy szabályos eltávozási engedély három napra. (Visszaadja a papírt Srácnak, az elteszi) A személyi igazolványba nem szabad semmit se tartani. SRÁC Nincs benne semmi.

TÖRZS Én nem azt mondtam, hogy van benne, hanem hogy nem szabad benne tartani semmit. Ezt mondtam?

Csönd

Ezt mondtam?

SRÁC Ezt.

TÖRZS A személyi igazolványt mindig magánál kell tartsa az ember.

SRÁC Nálam volt — nem volt nálam?

TÖRZS Nem azt mondom, hogy nem volt nálad. Azt mondtam, hogy nem volt nálad? (Közeghez) Ezt mondtam?

KÖZEG Nem.

TÖRZS (Sráchoz) Ezt mondtam?

SRÁC Nem.

TÖRZS A személyi igazolvány nem lehet gyűrött.

Csönd

Ez nem gyűrött. Elvesztését azonnal jelenteni kell az illetékes rendőrhatalóságnál.

Csönd

Na. Tessék.

Srác visszaveszi az igazolványt, elteszi

TÖRZS Apáddal már találkoztál?

SRÁC Igen.

Nő résnyire kinyitja az ajtót, figyel TÖRZS

Na jó. Hát csak folytassátok. Csönd

Mi van? Mér? Micsináltak eddig?

HAYER Hát úgy dumáltunk.

TÖRZS Na. Folytassátok.

NŐ Jó napot kívánok.

TÖRZS Jó napot.

Csönd. Nő visszahúzódik, záruk, láncsörgés. Srác Vén-asszony ajtaja felé indul, Haver kis habozás után követi. Srác benyit, mindketten bemennek. Csönd

KÖZEG Ez egy nő volt —

TÖRZS Ja.

KÖZEG Kurva mi? — biztos kurva — picsán kéne rüg-ni — minek baszik folyton — (Nevet)

TÖRZS Ez vicc volt, bazmeg? Hülye vicc! Kis

csönd

KÖZEG Én nem — nem — én tényleg — én egyenruhába alszok — olyan jó — csak amikor nappal — ami-kor néznek —

Csönd

TÖRZS Na. — Az ilyen kis krapekok ráhamisítanak egy másik dátumot — kikaparják a régít — vagy hipóval — azt nézni kell — meg azt hazudják, hogy volt csak elveszett — a vonaton —

KÖZEG Ja.

TÖRZS De ez egy rendes srác — amikor kivolt neki az apja — akkor ellátta — ápolta — pedig kivolt az apja — amikor másodsor hagyta ott az asszony — akkor még jó nő volt — a nővére meg csavargott — üzletszerűen kéjelgett — szóval rendes srác.

Csönd, Közeg a falnak dől

Kivagy, mi?

KÖZEG Nem, csak úgy —

TÖRZS Én nem mondtam — hogy ez könnyű — egész nap mászkálni — ide-oda — fáj a lúdtalpad, bazmeg — mi?

KÖZEG Nem — csak a hátam —

TÖRZS Hát ez az — ez van — hidegbe — melegbe — nyeled a port — a füstöt — hogy rend legyen — hát ez az.

Csönd

Maj megszokod — meg hogy vigyázni kell — figyelni — de maj megszokod.

Csönd. Hirtelen sikoltás, zuhanás, csönd. Közeg elugrik a faltól, rémülten körülnéz

(Idegesen) Mi van — beszartál?

KÖZEG Mi volt ez?

Csönd

Semmi bazmeg — biztos a tévé — valami krimi — Csönd, fülelnek

Na jó — itt is voltunk — akkor menjünk —

Vénasszony lakásából sápadtan jön ki Srác és Haver, mindkettő keze és inge véres, megállnak

HAYER Mér kellett neki — mér —

SRÁC Az agya — az agya —

Mindkettőnek hámingere van. Törzs és Közeg bámul, aztán egyszerre ugranak, rávetik magukat Srágra és Haverra. Leteperik őket. Srác és Haver nem ellenkezik. Egymáshoz bilincselik őket

TÖRZS (Közeghez, Srácon és Haveron térdelve) Nézd meg —

Közeg habozva bemelegy. Csönd. Közeg kijön, rosszul van, aztán lassan, mélyeket lélegezve földerül

KÖZEG Felderített cselekmény! Felderített cselekmény!

Törzs és Közeg felranciaálja Srácot és Havert, futólépésben vezetik ki őket a kocsibejáron át eltűnnek

TIZENÖTÖDIK JELENET

Nő kinyitja az ajtót, leveszi a láncot, kijön, szipog, kezében új lakat, a garázsajtóhoz megy, föltrakja, a régít a kezébe veszi, visszaindul, megáll, Tanár ajtajához megy, bekopog, vár, aztán bemelegy a saját ajtaján, be-zárkózik

TIZENHATODIK JELENET

Csönd. Kijön Apa és Anya

APA Hol ez a kölkök —

ANYA Jött ma az izé — hülyék — én egész nap csak -- én nem — egész nap rohángáltak — én meg — annyi időm se — hogy kimenjek szarni — és az a tudod — meghalt mi? — nekem ez gyanús — bemonta a rádió — gyanús — tízkor — de nem tudtam kimenni — a többiek — le se szartak — az Erzsi

— naná — megfájdult a fejem — de azok is kinyiffannak — ja és jövök haza — a templomnál — tényleg a szívébe? — mi? azzal az izével — azzal a — na — olyan fa — durung — na — a végén — kampó

— vas — mi? nem értem — de hát ez izé — szörnyű

— azok meg ott mászkálnak — folyton — annyi időm se hogy szarjak — még nekik nagy a pófájuk —

APA Jó — most ne —

ANYA MÉR — elegendem van — jönnek — Az Erzsi is — hülye csak — jön nekem — dumája az van neki — közben én — de én megmondtam — mér ne — ami-kor a görék is — mi? — maj meglátod —

APA Kussolja, a kurva anyádat!

Csönd. Nő lakásából megszólal Leonard Cohen „Who by fire” című dala. Apa felneszel

Már vannak nála — hallod?! -- már vannak nála! *Csönd,*

szól a szám

Na. Itt a kölkök — rakjál rendet bazmeg — mer az neki rossz — ha látja hogy átrendeztük a szobát — maj te kimész a konyhába — amíg itt van —

ANYA MÉR menjek ki — hova? — és monta a rádió

— hogy a — na — tudod —

APA Mer kimész bazmeg — azér — és majd hazajön bazmeg és akkor is úgy lesz —

ANYA Hogyhogy hazajön?

APA Hazajön — és akkor én leszek kijelölve — én leszek az izéje — na — én leszek neki — én leszek a gyámja — ez az — és az legalább havi négyszáz — érted — mer engem jelölnek ki — mert most azt lehet — erős kölkök — jó erős kölkök — majd elmegy melózni — francnak kell a szakma — ez megkeres rögtön legalább négy rongyot — ötöt — erős kölkök bazmeg — érted — mennyit eszik egy ilyen — mondd, hogy ezret megeszik — maj kap még nem tudom — egy rongyot — marad kettő — marad három — érted — úgyhogy most menjél a kurva anyádat — rakjál rendet —

ANYA Rendet rakok neked — kihajítom a hülye könyveket —

APA Na csak azt próbáld meg te szemét — csak azt próbáld meg —

ANYA Kihajítom — mesék — hetvenhét magyar népmese — egy ilyen vén állat — és meséket olvas —

APA Mer azok szépek bazmeg — és semmi közöd hozzá — hogy én micsinállok — verd a seggedet a földhöz, hogy itt lehetsz — úgyhogy most takarod já be — és az lesz, amit én mondok!

Anya bemegy. Csönd

Na. — Mer itt az lesz — ahogy én akarom. *(Befelé indul a lakásába) Mi megy abba a kurva tévébe? (Bemegy, bevágja az ajtót)*